

SPIS TREŚCI

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA.....	5
GLOSZY	30
WAŻNE ORZECZENIE	59
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2006, NR 11	64
Dane statystyczne – wrzesień 2006 r.....	70

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Maciej Machowski, Radosław Nowaczewski,

Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła,

Tadeusz Zembrzuski, Andrzej Zielony.

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 28 czerwca 2006 r., XII Ga 287/06, zagadnienia prawnego:

„Czy odszkodowanie za uszkodzenie pojazdu mechanicznego, należącego do poszkodowanego niebędącego podatnikiem podatku VAT, obejmuje mieszczący się w cenach części zamiennych i usług koniecznych do wykonania naprawy pojazdu podatek VAT, w sytuacji dokonania przez poszkodowanego, przed wykonaniem naprawy, przelewu wierzytelności przysługującej mu z tytułu umowy ubezpieczenia OC sprawcy szkody na rzecz podmiotu gospodarczego, co do którego ma zastosowanie art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług?”

podjął uchwałę:

Dokonanie przelewu wierzytelności o naprawienie szkody powstałej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego przysługującej wobec osoby objętej obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, przez poszkodowanego niebędącego podatnikiem podatku od towarów i usług, na rzecz takiego podatnika, nie wpływa na zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela.

(uchwała z dnia 14 września 2006 r., III CZP 65/06, D. Zawistowski, K. Pietrzykowski, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 22 marca 2006 r., VI ACa 1036/05, zagadnienia prawnego:

„Czy Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na podstawie art. 17¹ § 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października

1934r. - Prawo upadłościowe (tekst jednolity: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 85 ze zm.) służy roszczenie przeciwko reprezentantowi przedsiębiorcy o naprawienie szkody wyrządzonej na skutek niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy w ustawowo wymaganym terminie?"

podjął uchwałę:

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych może dochodzić roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej na skutek niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie określonym w ustawie od reprezentanta przedsiębiorcy na podstawie art. 17¹ § 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (tekst jednolity: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.).

(uchwała z dnia 14 września 2006 r., III CZP 66/06, D. Zawistowski, K. Pietrzykowski, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Świdnicy postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2006 r., II Ca 213/06, zagadnienia prawnego:

1. „Czy - w sytuacji, gdy budynek posadowiony jest na działkach wpisanych do trzech ksiąg wieczystych - dopuszczalne jest ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego oddzielnie w każdej z części („klatce schodowej”) tego budynku, znajdującej się na działce wpisanej do odrębnej księgi;

2. Czy w postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym sąd władny jest rozstrzygać powyższą kwestię?"

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 września 2006 r., III CZP 61/06, D. Zawistowski, K. Pietrzykowski, Z. Strus)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 101/06

„Czy brak formalny pozwu w postaci niewskazania okoliczności uzasadniających właściwość sądu winien skutkować zastosowaniem przez przewodniczącego trybu określonego w art. 130 k.p.c., czy też postanowieniem sądu o przekazaniu sprawy innemu sądowi?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 24 lipca 2006 r., VI Gz 45/06, G. Bogdanowicz-Rudkowska, B. Kulig-Budzińska, A. Korwin-Piotrowska)

Zdaniem Sądu Okręgowego, wątpliwości w niniejszej sprawie budzi kwestia skutków procesowych stwierdzenia w fazie badania pozwu pod kątem zachowania wymogów formalnych braku wskazania przez powoda okoliczności uzasadniających właściwość sądu, o których mowa w art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. Wątpliwość dotyczy tego, czy skutkiem powinno być wezwanie przez przewodniczącego do uzupełnienia pozwu, a w wypadku nieusunięcia braku – jego zwrot, czy też przekazanie sprawy do sądu właściwości ogólnej.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że choć zagadnienie to było już pośrednio przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 9 września 2005 r., III CZP 28/05 (OSNC 2006, nr 4, poz. 61), to za dyskusyjny można uznać wyrażony tam pogląd, zwłaszcza że nie został szerzej uzasadniony. Kwestia ta nie była zresztą przedmiotem kierowanego do Sądu Najwyższego pytania.

Stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w ww. orzeczeniu, zgodnie z którym nieprzytoczenie okoliczności uzasadniających właściwość przemienną sądu nie powoduje wezwania do uzupełnienia pozwu (art. 130 § 1 k.p.c.), jeżeli stosownie do jego treści można określić sąd właściwości ogólnej, budzi wątpliwości Sądu Okręgowego z następujących powodów.

Po pierwsze, zgodnie z art. 202 k.p.c., niewłaściwość sądu dająca się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Z przepisu tego wynika zatem jednoznacznie, że badanie właściwości sądu z urzędu

ogranicza się jedynie do właściwości rzeczowej oraz miejscowej wyłącznej. W rozpoznawanej sprawie chodzi natomiast o właściwość, która może wynikać z umowy stron.

Po drugie, należy zauważyć, że konieczność wskazania przez powoda w pozwie okoliczności uzasadniających właściwość sądu, inną niż miejsca zamieszkania czy siedziby pozwanego, ma służyć przede wszystkim pozwanemu, któremu znajomość twierdzeń powoda w zakresie określenia właściwości sądu umożliwi należytą obronę, jeżeli będzie chciał kwestionować dokonany przez powoda wybór.

Po trzecie, stanowisko przyjęte w powołanej uchwale Sądu Najwyższego może prowadzić do przedłużania postępowań sądowych, co nie miałoby miejsca, gdyby powód od razu był zobowiązany wskazać na jakich okolicznościach opiera wnoszenie sprawy do danego sądu, a pozwany – znając te argumenty – po doręczeniu pozwu zmuszony był podnieść wszystkie zarzuty co do właściwości. W takim wypadku nie dochodziłoby do sytuacji, w której dopiero po przekazaniu sprawy innemu sądowi, po doręczeniu pozwu, otwierałby się pozwanemu termin do zgłoszenia zarzutów odnośnie właściwości sądu, co mogłoby w konsekwencji skutkować kolejnym przekazaniem sprawy innemu sądowi.

Jednocześnie Sąd Okręgowy podkreślił, że dotychczasowa praktyka sądów, polegająca na badaniu z urzędu każdej właściwości, a w przypadku jej braku, orzekanie o przekazaniu sprawy innemu sądowi, nawet gdy chodzi o niewłaściwość dającą się usunąć na podstawie umowy stron oraz pomimo braku zarzutu pozwanego, opiera się na zdezaktualizowanej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 października 1965 r., III CO 58/65 (OSNCP 1966, nr 7-8, poz. 107), wpisanej do księgi zasad prawnych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wydaje się celowe przyznanie prymatu wykładni gramatycznej art. 187 § 1 pkt 2, art. 200 § 1 oraz 202 k.p.c. przez wyrażenie poglądu, że brak wskazania w pozwie okoliczności uzasadniających właściwość sądu w przypadku, gdy sąd, do którego pozew jest kierowany, nie jest sądem właściwym wedle miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego, skutkować powinno zastosowaniem trybu określonego w art. 130 k.p.c., a nie przekazaniem sprawy innemu sądowi.

A.Z.

III CZP 102/06

„1. Czy do biegu terminu przedawnienia roszczenia o zwrot podwójnego zadatku wynikającego z umowy przedwstępnej, zawartej przed wejściem w życie nowelizacji art. 390 § 3 k.c. dokonanej ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 408) i powstałego przed tą nowelizacją, znajduje zastosowanie przepis art. 390 § 3 k.c. w brzmieniu ustalonym wyżej powołaną nowelą czy też przepisy dotychczasowe przewidujące 10-letni termin przedawnienia;

2. w razie przyjęcia, że zastosowanie znajduje art. 390 § 3 k.c. po nowelizacji – od kiedy rozpoczyna się roczny bieg terminu przedawnienia?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 25 lipca 2006 r., II Ca 689/06, B. Baran, A. Żelazowski, P. Tomaszek)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 390 § 3 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili zawarcia umowy i upływu terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej, roszczenia określone w paragrafach poprzednich wymienionego artykułu (roszczenia odszkodowawcze oraz roszczenie o zawarcie umowy przyrzeczonej) przedawniały się z upływem roku od dnia, w którym umowa przyrzeczona miała być zawarta.

Jednocześnie Sąd podkreślił, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w orzeczeniu z dnia 4 grudnia 1973 r., III CRN 281/73 (OSNCP 1974, nr 11, poz. 194), roczny termin przedawnienia przewidziany w art. 390 k.c. odnosi się tylko do tych roszczeń z umowy przedwstępnej, które zostały wyraźnie w tym przepisie wymienione, nie ma natomiast zastosowania do żądania zwrotu podwójnego zadatku, wręczonego przy zawarciu umowy przedwstępnej, roszczenie to bowiem podlega przedawnieniu dziesięcioletniemu.

W związku jednak z nowym brzmieniem art. 390 § 3 k.c., który stanowi, że roszczenia z umowy przedwstępnej przedawniają się z upływem roku od dnia, w którym umowa przyrzeczona miała być zawarta, należy uznać, że także roszczenie o zwrot podwójnego zadatku przedawnia się z upływem roku.

Według Sądu drugiej instancji fakt, że zmiana stanu prawnego nastąpiła w momencie, w którym dziesięcioletni termin przedawnienia rozpoczął już bieg pozwala na rozważenie dwóch stanowisk w przedmiotowej kwestii.

Po pierwsze, uznać można, że powód nabył prawo do dochodzenia swojego roszczenia o zwrot podwójnego zadatku z terminem dziesięcioletnim i mimo zmiany przepisów może tego roszczenia w takim terminie dochodzić, wymaga bowiem podkreślenia, iż ustawa zmieniająca kodeks cywilny nie zawierała przepisów intertemporalnych, natomiast według zasad stosowania prawa materialnego do czynności prawnych i innych zdarzeń stosuje się prawo obowiązujące w chwili dokonania czynności lub powstania zdarzeń prowadzących do określonych stosunków prawnych.

Według drugiego poglądu, należałoby zastosować art. 390 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 25 września 2003 r., skoro bowiem ustawa w takim brzmieniu obowiązywała w chwili wytoczenia powództwa, należy według niej ocenić, czy roszczenie nie jest przedawnione. W takim wypadku obowiązywałby termin roczny, a długi okres *vacatio legis* ustawy wprowadzającej przedmiotową zmianę wystarczająco zabezpieczałby sytuację powoda.

Odrębnym zagadnieniem wymagającym rozważenia, jest kwestia, od kiedy – w razie przyjęcia drugiego z poglądów – rozpoczyna bieg roczny termin przedawnienia, tj. od dnia upływu terminu zawarcia umowy przyrzeczonej, czy od wejścia w życie zmienionego przepisu.

A.Z.

*

III CZP 103/06

„Czy przepis art. 139 § 3 k.p.c. ma zastosowanie wobec przedsiębiorców prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej?”

(*postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 31 lipca 2006 r., V Gz 55/06, G. Krężolek, A. Bosak, B. Grodkowska*)

Przedstawione zagadnienie prawne łączy się z kwestią dopuszczalności zastosowania art. 133 § 2a k.p.c. w stosunku do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.), działalność gospodarcza może być prowadzona przez przedsiębiorców od daty wpisania ich do właściwego rejestru. Ustawa ta wskazywała ewidencję działalności gospodarczej jako rejestr wyłącznie właściwy dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, natomiast pozostali przedsiębiorcy podlegali wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Ewidencja działalności gospodarczej prowadzona była przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania osoby podejmującej działalność gospodarczą. Na przedsiębiorcy ciążył obowiązek uaktualniania wszelkich danych ujawnianych w ewidencji w terminie 14 dni od daty powstania zmiany. Ewidencja działalności gospodarczej była jawna.

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.) utrzymała zasadę jawności, ale zniósła obowiązujące dotychczas domniemanie prawdziwości i aktualności danych ujawnionych w ewidencji. Oznacza to, że osoba trzecia będąca uczestnikiem obrotu gospodarczego z udziałem przedsiębiorców będących osobami fizycznymi jest w gorszej sytuacji niż uczestniczyłaby w obrocie z podmiotami podlegającymi wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Ustawa ta nie wprowadziła również negatywnych skutków dla przedsiębiorców, którzy zaniechali uaktualniania danych zawartych w ewidencji.

Sąd Okręgowy odrzucił tezę, że treść art. 7d Prawa działalności gospodarczej może skłaniać do przyjęcia, że zaniechanie aktualizacji danych adresowych przedsiębiorcy musi skutkować negatywnie dla tego podmiotu, tj. musi skutkować uznaniem adresu ujawnionego w ewidencji za aktualny ze wszystkimi konsekwencjami procesowymi w zakresie doręczania korespondencji sądowej. Pisma procesowe skierowane do tego podmiotu, które zostały zwrócone przez pocztę, powinny zatem zostać pozostawione w aktach ze skutkiem doręczenia, stosownie do art. 139 § 3 k.p.c.

Przeciwko takiej tezie przemawia jednak wykładnia gramatyczna art. 133 § 2a k.p.c., wskazująca jednoznacznie, że przepis ten odnosi się wyłącznie do przedsiębiorców oraz wspólników spółek handlowych wpisanych do rejestru

sądowego. Nie obejmuje zatem przedsiębiorców podlegających wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej.

Wykładnia art. 139 § 3 k.p.c. w związku z art. 139 § 4 k.p.c. wskazuje, że przepis ten ma zastosowanie względem pism procesowych skierowanych do stron postępowania sądowego będących osobami prawnymi, organizacjami, osobami fizycznymi podlegającymi wpisowi do rejestrów, w tym do ewidencji, jeżeli są przedsiębiorcami. Uznanie pisma za doręczone może zostać wyłączone tylko na skutek zasięgnięcia przez sąd z urzędu wiedzy o aktualnym adresie strony.

Sąd przedstawiający pytanie prawne zwrócił uwagę, że wstępna część art. 139 § 3 k.p.c. może sprawiać wrażenie, iż odnosi się on do osób prawnych, organizacji i osób fizycznych, jeżeli podlegają wpisowi do rejestru lub ewidencji. Dalsza część tego przepisu posługuje się jednak pojęciem rejestru z pominięciem pojęcia „ewidencja”, co może być różnie interpretowane. Można bowiem uznać, że ewidencja jest odmianą rejestru, a pojęcie rejestr odnosi się również do osób fizycznych. Taka wykładnia wspomagałaby pewność obrotu gospodarczego z udziałem drobnych przedsiębiorców, mobilizowałaby ich do aktualizacji danych ewidencyjnych i mogłaby służyć jednolitemu traktowaniu przedsiębiorców niezależnie od ich formy organizacyjnoprawnej.

Odmienna wykładnia art. 139 § 3 w zw. z art. 139 § 4 k.p.c. sprowadza się do uznania, że pozostawienie w aktach pisma skierowanego do strony ze skutkiem doręczenia, po bezskutecznej próbie doręczenia go na adres podany w rejestrze, dotyczy tylko stron będących podmiotami podlegającymi wpisowi do rejestru prowadzonego przez sąd, jeżeli adres przedsiębiorcy jest nieaktualny. Warunkiem zastosowania tego przepisu jest uprzednie pouczenie strony przez sąd rejestrowy o takim skutku. Wykładnia ta prowadzi zatem do wniosku że art. 139 § 3 k.p.c., mimo że w części wstępnej odnosi się do przedsiębiorców – osób fizycznych, nie ma jednak do nich zastosowania.

E.S.S.

III CZP 104/06

„Czy art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c., stosowany do skarg na postanowienie referendarza sądowego na podstawie odsyłającego przepisu art. 398²³ § 2 k.p.c., nakazujący rozpoznanie skargi na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia kosztów w składzie jednego sędziego dotyczy również postanowienia referendarza sądowego w przedmiocie kosztów przyznanych w nakazie zapłaty (art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c.)?”

(postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 7 sierpnia 2006 r., VIII GNc 4399/06, Ł. Piebiak)

Wątpliwości Sądu Rejonowego dotyczą składu sądu, który jest właściwy do rozpoznania skargi na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie kosztów procesu, tj. kosztów przyznanych w nakazie zapłaty. Przepisy art. 47 i 47¹ k.p.c. regulują tylko skład sądu pierwszej instancji, natomiast sąd, rozpoznając skargę na postanowienie referendarza sądowego, orzeka jako sąd drugiej instancji (art. 398²³ § 2 k.p.c.). Przepisy te nie mają zatem zastosowania w tym przypadku. Przepis art. 398²³ § 2 k.p.c. jest przepisem szczególnym w rozumieniu art. 398²² § 3 k.p.c. i nakazuje do rozpoznania skargi stosować odpowiednio przepisy o zażaleniu. Dotyczy to również składu sądu. Zgodnie z art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c., zażalenie na postanowienie w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych lub cofnięcia takiego zwolnienia, odrzucenia wniosku o zwolnienie oraz nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia kosztów i skazania na grzywnę rozpoznawane są w składzie jednego sędziego, natomiast w pozostałych sprawach odpowiednie zastosowanie mają przepisy o apelacji.

Sprawa, w której referendarz sądowy rozstrzyga w nakazie zapłaty, wydanym w postępowaniu upominawczym, o kosztach procesu należy do spraw określonych w art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. jako „koszty przyznane w nakazie zapłaty”. Wątpliwości Sądu budzi natomiast sformułowanie art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c., w którym mowa jest o postanowieniu w przedmiocie „odrzucenia wniosku o zwolnienie oraz nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia kosztów i skazania na grzywnę”.

Interpretacja łączna tego sformułowania prowadzi do wniosku, że jednoosobowy skład sądu uzasadniony jest wtedy, gdy zostanie wydane postanowienie zawierające wszystkie ww. elementy, tj. odrzucenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, nałożenie na stronę obowiązku ich uiszczenia oraz skazanie jej na grzywnę. Za taką wykładnią art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. przemawia użycie koniunkcji między poszczególnymi elementami tego przepisu oraz niemożliwość zaskarżenia każdego z ww. postanowień.

Interpretacja rozłączna powyższego sformułowania zakłada, że jednoosobowy skład sądu występuje przy rozpoznawaniu zażalenia na każde z wymienionych w nim postanowień. W celu ustalenia właściwego składu sądu rozpoznającego skargę na postanowienie referendarza w przedmiocie kosztów przyznanych w nakazie zapłaty konieczne jest dokonanie wykładni zawartego w tym przepisie pojęcia „nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia kosztów”.

Wąskie rozumienie tego pojęcia przyjmuje, że dotyczy ono wyłącznie postanowienia nakazującego ściąganie określonej kwoty na rzecz Skarbu Państwa tytułem nieuiszczonych, a obciążających stronę opłat i wydatków, tj. postanowienia będącego logiczną konsekwencją postanowienia o cofnięciu zwolnienia od kosztów. Za taką wykładnią przemawia podobieństwo tego sformułowania do fragmentu art. 110 zd. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398), co – biorąc pod uwagę, że kosztami sądowymi są opłaty i wydatki – może prowadzić do wniosku, iż wszystkie postanowienia opisane w art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. dotyczą konsekwencji stosowania instytucji zwolnienia od kosztów sądowych, a nie kosztów procesu, a więc stosowania ustawy o kosztach. W konkluzji, tę część art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. należałoby ujmować jako dotyczącą składu sądu przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie w przedmiocie nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Szeroka interpretacja tej części 397 § 2 zd. 2 k.p.c. skłania do przyjęcia, że pojęcie „nałożenia na stronę obowiązku uiszczenia kosztów” obejmuje nie tylko ściąganie nieuiszczonych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa, ale również rozstrzygnięcie o kosztach przyznanych w nakazie zapłaty (art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c.). Przepis art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. posługuje się ogólnym pojęciem kosztów, które należy odnieść do wszelkich kosztów powstałych w toku procesu cywilnego. Można zatem uznać, że pojęcie kosztów dotyczy kosztów procesu, jest to bowiem pojęcie zbiorcze

mieszczące w sobie również koszty sądowe. Pominięcie w art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. określenia słowa „koszty” miało na celu stworzenia zasady, że zażalenia na wszystkie postanowienia obciążające stronę jakimikolwiek kosztami rozpoznawane są przez sąd w składzie jednego sędziego. Wykładnia literalna art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. i art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. uzasadnia tezę, że w zakresie zażeń na postanowienia o kosztach przyznanych w nakazie zapłaty mają one tożsame znaczenie. Uwzględnivszy treść art. 98 § 1 i art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. należy uznać, że koszty przyznane w nakazie zapłaty to koszty zawarte w treści nakazu zapłaty, jako orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, albo postanowienia zasądającego od pozwanego na rzecz powoda poniesione przez niego koszty procesu, zatem jest to nałożenie na stronę obowiązku uiszczenia kosztów, o czym mowa w art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c.

E.S.S.

*

III CZP 105/06

„Czy w postępowaniu apelacyjnym strona procesu rozwodowego może cofnąć wyrażone przed Sądem I instancji żądanie zaniechania orzekania o winie rozkładu pożycia (art. 57 § 2 k.r.o.)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2006 r., I ACa 316/06, M. Tomaszewski, M. Głowacka, M. Mazurkiewicz-Talaga)

III CZP 106/06

„Czy w postępowaniu apelacyjnym strona procesu rozwodowego może cofnąć wyrażone przed Sądem I instancji żądanie zaniechania orzekania o winie rozkładu pożycia (art. 57 § 2 k.r.o.)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2006 r., I ACa 339/06, M. Tomaszewski, M. Głowacka, M. Mazurkiewicz-Talaga)

W uzasadnieniach obu postanowień przedstawiających identycznie sformułowane zagadnienia prawne Sąd Apelacyjny wyodrębnił dwa dominujące stanowiska judykatury i doktryny.

Pierwsze z nich, oparte na uchwale Całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego - wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w zakresie stosowania art. 30 kodeksu rodzinnego - z dnia 26 kwietnia 1952 r., C.Prez. 798/51 (OSN 1952, nr 1, poz. 1) oraz na orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 1958 r., 2 CR 417/57 (NP 1959, nr 3, s. 368), z dnia 3 września 1958 r., II CR 226/58 (OSN 1959, nr 3, poz. 90) i z dnia 17 lutego 2005 r., IV CK 557/04 („Izba Cywilna” 2005, nr 12, s. 59), zakłada, że art. 57 § 2 k.r.o. jest regulacją szczególną, gdyż umożliwia stronom wiążące ograniczenie zakresu kognicji sądu, wyłączając dopuszczalność rozstrzygnięcia o winie, o czym – bez tego żądania – sąd powinien orzec z urzędu. Wyjątkowy charakter tego przepisu sprawia, że powinien on być interpretowany w sposób zwężający, tj. jako zakaz rozstrzygania o winie w przypadku aktualnego żądania zaniechania orzekania o tej kwestii w chwili wyrokowania w każdej instancji. Strona może zatem cofnąć zgłoszone żądanie na każdym etapie postępowania. Stanowisko to uzasadnione jest również innym zakresem obowiązków alimentacyjnych byłych małżonków względem siebie w przypadku orzeczenia w wyroku o winie jednej ze stron, niż w przypadku, gdy wyrok takiego rozstrzygnięcia nie zawiera. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 lutego 2005 r. uznał, że zgłoszenie wniosku o orzeczenie rozwodu z winy drugiej strony może być potraktowane jako zmiana powództwa w rozumieniu art. 193 k.p.c. w stosunku do żądania orzeczenia rozwodu bez ustalania winy, ale nie jest to zmiana skutkująca rozszerzeniem powództwa w postępowaniu apelacyjnym, która narusza zakaz z art. 383 k.p.c. Oświadczenie w sprawie orzekania o winie nie może być bowiem utożsamiane z żądaniem pozwu. Konkludując, pogląd ten uznaje, że oświadczenie z art. 57 § 2 k.r.o. jest dyskrecyjnym uprawnieniem małżonków o szczególnym charakterze, aktualnym na każdym etapie procesu i nie podlega kontroli sądu.

Inne stanowisko przyjmuje, że zgoda na zaniechanie orzekania o winie jest oświadczeniem procesowym mającym konsekwencje materialnoprawne w zakresie obowiązków alimentacyjnych. Sąd przedstawiający zagadnienie prawne poruszył orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 1960 r., 3 CR 1380/58 (OSP i KA 1961, nr 11, poz. 314), w którym uznano, że możliwe jest uchylenie się od skutków oświadczenia procesowego złożonego pod wpływem błędu, jeżeli szkodzi ono materialnym prawom strony. Przedstawiciele doktryny wskazują dodatkowo na konieczność zastosowania w tym przypadku zasad dotyczących dopuszczalności

odwołania czynności procesowych na skutek złożenia nowego oświadczenia woli. Odwołałość czynności procesowych nie może jednak być nieograniczona i dowolna, gdyż przyczyną odwołania złożonego oświadczenia może być np. istotny błąd co do treści oświadczenia woli, podstęp lub przymus psychiczny.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, oświadczenie o cofnięciu zgody, określone w art. 57 § 2 k.r.o., jest oświadczeniem procesowym, które może być oceniane według przepisów prawa procesowego. Przepis art. 193 § 1 k.p.c., określający granice dopuszczalności zmian w tej kwestii w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, dopuszcza zmianę stanowiska na tym etapie postępowania. Sąd uznał, że oświadczenie przewidziane w art. 57 § 2 k.r.o. może być złożone także w apelacji lub w toku postępowania apelacyjnego. Wtedy jego zasadność podlega badaniu w zakresie istnienia uzasadnionej przyczyny cofnięcia zgody oraz okoliczności, czy przyczyna taka powstała po zamknięciu rozprawy przed sądem pierwszej instancji.

E.S.S.

*

III CZP 107/06

„Czy przepis art. 206 k.c. ma zastosowanie w sprawie o ustalenie sposobu korzystania z kwatery stałej przydzielonej żołnierzowi w związku z pełnioną służbą?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 lipca 2006 r., II Ca 427/06, I. Mostowska, M. Grzesik, K. Marczał)

Kodeks cywilny nie zawiera ogólnych przepisów o wspólności praw, ale reguluje szczególny przypadek takiej wspólności odnoszący się do współwłasności. Zgodnie z art. 196 k.c., współwłasność może być współwłasnością w częściach ułamkowych albo współwłasnością łączną. Stosownie do art. 206 k.c., każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli. Skoro kodeks cywilny nie reguluje kwestii wspólności praw, to w tym zakresie należy odpowiednio zastosować przepisy o współwłasności do innych przypadków wspólności praw. Sąd Okręgowy powołał się

na orzecznictwo Sądu Najwyższego, dopuszczające dokonanie podziału *quoad usum* rzeczy niebędącej przedmiotem prawa własności (postanowienia z dnia 28 września 1977 r., III CRN 209/77, nie publ. i z dnia 28 lutego 1973 r., III CRN 424/72, OSNCP 1974, nr 1, poz. 14, uchwała z dnia 18 kwietnia 1986 r., III CZP 15/86, OSNC 1987, nr 2-3, poz. 33).

Emerytowany żołnierz ma tytuł prawny do kwatery nabyty na mocy decyzji administracyjnej – imiennego nakazu przydziału kwatery stałej, małżonce zawodowego wojskowego przysługuje natomiast prawo pochodne od pierwotnego prawa do mieszkania w lokalu w postaci uprawnienia do zamieszkiwania w lokalu.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398 ze zm.), rozwiedzionym małżonkom przysługiwało uprawnienie do zamieszkiwania w dotychczasowej kwaterze lub do uzyskania lokalu zamiennego. W dniu 1 lipca 2004 r. art. 28 ww. ustawy został uchylony przez ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 116, poz. 1203). Nowelizacja ta wyłączyła sytuację prawną rozwiedzionych małżonków spod władztwa organu administracyjnego, powodując pozbawienie byłego małżonka jakiegokolwiek ochrony prawnej.

Sąd Okręgowy uznał, że wtedy, gdy emerytowany wojskowy, na rzecz którego wydano imienny nakaz przydziału kwatery, jest posiadaczem prawa do zamieszkiwania w lokalu, mimo że w nim nie zamieszkuje i pozbawiony jest możliwości faktycznego władania, natomiast rozwiedziona małżonka, która wywodzi swoje uprawnienia do zamieszkiwania w lokalu z uprawnienia byłego żołnierza, faktycznie włada tą kwaterą, występuje przypadek współposiadania mieszanego. Wynika ono dla jednej strony z formalnego tytułu do posiadania, a dla drugiej strony z faktycznego władztwa. W ocenie Sądu Okręgowego, powyższą sytuację można zaklasyfikować jako współposiadanie prawa do mieszkania w kwaterze wojskowej. Wątpliwości Sądu dotyczą jednak możliwości ustalenia sposobu korzystania z mieszkania przy odpowiednim zastosowaniu art. 206 k.c.

Pozytywne rozstrzygnięcie tego zagadnienia może wynikać z rezygnacji przez ustawodawcę z regulacji administracyjno-prawnej w zakresie prawa do mieszkania, gdyż ustawy poprzednio obowiązujące przyznawały byłemu małżonkowi określone prawa, które były wywodzone z prawa do zamieszkiwania w kwaterze przez

wojskowego. Przyjęcie odmiennego stanowiska spowoduje, że rozwiedzionemu małżonkowi nie będą przysługiwały żadne instrumenty ochrony prawnej, nie będą również zachodziły podstawy do ustalenia sposobu korzystania z lokalu na mocy art. 206 k.c. Były małżonek żołnierza zawodowego byłby wtedy dyskryminowany w swych prawach.

Uprawnienie do zamieszkiwania w kwaterze przez rozwiedzionego małżonka można również wyprowadzić z Konstytucji. Uchylenie art. 28 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej może bowiem prowadzić do naruszenia art. 75 ust. 1 Konstytucji, nakładającego na władze publiczne obowiązek prowadzenia polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli.

E.S.S.

*

III CZP 108/06

„Czy wpis hipoteki przymusowej na rzecz wierzyciela, po zajęciu nieruchomości, powoduje, że jego wierzytelność uczestniczy w podziale kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości i jest zaspokajana w pierwszej kolejności, przed wierzycielami egzekwującymi w oparciu o treść art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 3 lipca 2006 r., I Cz 207/06, J. Smólski, B. Bojakowska, I. Podwójniak)

Sąd Okręgowy, kierując się wykładnią językową art. 930 k.p.c., uznał, że odnosi się on do czynności dłużnika o charakterze rozporządzającym. Przemawia za tym zdanie drugie tego przepisu, stanowiące, że nabywca może uczestniczyć w postępowaniu w charakterze dłużnika. Sąd przedstawił utrwalony w doktrynie i judykaturze pogląd, że pod pojęciem „rozporządzenie nieruchomością” należy rozumieć również obciążenie jej hipoteką lub innymi prawami rzeczowymi ograniczonymi, które nie wywiera wpływu na dalsze postępowanie. Czynności prawne dokonane po zajęciu nieruchomości są zatem bezskuteczne (obecnie nieważne).

Charakter hipoteki przymusowej oraz wykładnia gramatyczna art. 930 § 1 k.p.c. skłaniają do przyjęcia, że hipoteka ta wpisana po zajęciu nieruchomości jest

ustanowiona skutecznie, a wierzytelność nią zabezpieczona uczestniczy w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z pierwszeństwem przed wierzycielami egzekwującymi (art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c.).

Wykładnia celowościowa art. 930 § 1 k.p.c. nakazuje natomiast uznać, że wpisanie hipoteki przymusowej po zajęciu nieruchomości nie ma żadnego wpływu na bieg egzekucji. Należności zabezpieczone hipoteką nie powinny zatem korzystać z prawa pierwszeństwa zaspokojenia przed wierzycielami egzekwującymi. Stanowisko to wspiera cel hipoteki przymusowej; ma ona przede wszystkim zabezpieczać wierzytelności przed dłużnikami osobistymi właściciela nieruchomości, a nie stanowić sposobu prowadzenia egzekucji.

W ocenie Sądu Okręgowego, wpis hipoteki przymusowej po zajęciu nieruchomości nie ma wpływu na toczącą się egzekucję, a wierzytelność zabezpieczona hipoteką przymusową wpisaną po zajęciu nieruchomości nie korzysta z prawa zaspokojenia w kategorii 5.

E.S.S.

*

III CZP 109/06

„Czy opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. jest również opłata podstawowa?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 11 sierpnia 2006 r., I Cz 238/06, J. Smólski, A. Bartoszevska, I. Podwójniak)

Zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c., sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej. Opłata natomiast może być stała, stosunkowa albo podstawowa (art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Przepis ten zawiera również definicję opłaty podstawowej i wskazuje, że wynosi ona 30 zł i stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić. Opłata podstawowa jest zatem opłatą w jednakowej wysokości, czyli jej wysokość zawsze jest stała. Można zatem uznać, że art. 130² § 3 k.p.c., odnoszący się do opłat w wysokości stałej, dotyczy również opłaty podstawowej, gdyż ma ona stałą

wysokość. Przepis ten zawiera wyraźne sformułowanie „w wysokości stałej”, co oznacza, że intencją ustawodawcy było objęcie jego dyspozycją opłaty podstawowej. Wykładnia ta jest zgodna z celem wprowadzonych zmian oraz odpowiada zasadom racjonalnego ustawodawcy.

Sąd Okręgowy zwrócił jednak uwagę na możliwość zajęcia innego stanowiska, a mianowicie, że ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wyodrębnia trzy kategorie opłat: stałą, stosunkową i podstawową, natomiast art. 130² § 3 k.p.c. pomija opłatę podstawową. Gdyby bowiem ustawodawca chciał objąć dyspozycją tego przepisu również opłatę podstawową, to wyraziłby to *expressis verbis* w treści tego przepisu. Sąd przytoczył pogląd doktryny, że skoro art. 130² § 3 k.p.c. , będący przepisem szczególnym, powodującym dotkliwie dla strony skutki prawne, nie przewiduje wprost takiej sankcji w przypadku opłaty podstawowej, to nie może być on interpretowany rozszerzająco.

E.S.S.

*

III CZP 110/06

„Czy ma zastosowanie przepis art. 130² § 3 k.p.c. w sytuacji, gdy podlegająca opłacie stosunkowej apelacja wniesiona przez adwokata lub radcę prawnego zawiera wniosek o zwolnienie od opłaty od apelacji, a nie została jednocześnie uiszczona opłata podstawowa?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 10 lipca 2006 r., I Cz 206/06, J. Smólski, M. Trzepiński, I. Podwójniak)

Wątpliwości Sądu Okręgowego powstały na gruncie art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym opłatę podstawową pobiera się także od podlegającej opłacie apelacji, wnoszonej przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych. Opłata podstawowa wynosi 30 zł, przepis art. 130² § 3 k.p.c. przewiduje natomiast odrzucenie środka zaskarżenia

(odwoławczego) wniesionego przez adwokata bez wezwania go do uiszczenia opłaty, jeżeli środek ten podlega opłacie w wysokości stałej.

Sąd Okręgowy przedstawił pogląd, że profesjonalny pełnomocnik ma obowiązek uiścić opłatę podstawową łącznie z wniesionym środkiem zaskarżenia (odwoławczym), bo w przypadku pozytywnego rozpoznania tego wniosku opłatę tę i tak należałoby wnieść, gdyż jest ona opłatą w wysokości stałej. W powyższej sytuacji zastosowanie ma zatem art. 130² § 3 k.p.c., gdyż odnosi się on do opłaty podstawowej jako „opłaty w wysokości stałej”.

W ocenie Sądu Okręgowego, w przypadku wniesienia pisma procesowego podlegającego opłacie stosunkowej wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, pobranie opłaty podstawowej może nastąpić dopiero w przypadku zwolnienia w całości od kosztów sądowych. W chwili wniesienia tego pisma nie może być ono potraktowane jako wniesione przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych. Sąd uznał, że nie ma podstaw do przyjęcia, iż obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej powstaje równocześnie z wniesieniem środka zaskarżenia. Pogląd ten można również wyprowadzić z art. 100 ust. 2 zd. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd przedstawiający pytanie prawne zwrócił uwagę na powstanie dalszego zagadnienia prawnego, tj. czy w przypadku zwolnienia od kosztów sądowych na skutek rozpoznania wniosku, profesjonalny pełnomocnik powinien być wezwany do uiszczenia opłaty podstawowej, a jeśli nie, to jaki jest termin do uiszczenia tej opłaty i od kiedy jest on liczony.

E.S.S.

*

III CZP 111/06

„Czy zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki taryfa zmieniająca ceny energii w czasie trwania stosunku prawnego wynikającego z umowy sprzedaży energii, wiąże odbiorcę energii najwcześniej po upływie okresu wypowiedzenia przewidzianego w umowie lub w innym terminie uzgodnionym przez strony tej umowy (art. 384¹ k.c.), czy też wiąże odbiorcę energii w terminie określonym w umowie sprzedaży energii, w granicach

wyznaczonych na mocy art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625)?”

(wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2006 r., BSA I-4110-4/06)

Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy daty związania odbiorcy energii treścią wydanego w okresie obowiązywania umowy sprzedaży lub dostawy energii wzorca umownego w postaci taryfy zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Wątpliwości będące podstawą pytania prawnego związane są z unormowaniem art. 384¹ k.c. oraz art. 47 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne. Zastosowanie art. 384¹ k.c. do umowy sprzedaży energii skutkuje przyjęciem, że taryfa wchodzi w życie i wiąże odbiorcę energii najwcześniej po bezskutecznym upływie najbliższego terminu wypowiedzenia przewidzianego w umowie, chyba, że strony postanowią inaczej, natomiast zastosowanie art. 47 ust. 1 Pr.energ. sprawia, że taryfa energetyczna wiąże odbiorcę energii w terminie określonym w umowie, który nie mógłby być krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 45 dni od daty wskazanej w art. 47 ust. 4 Pr.energ.

W judykaturze Sądu Najwyższego, na gruncie przedstawionego zagadnienia, można wyodrębnić dwa zasadnicze nurty. Pierwszy, traktujący umowy sprzedaży energii jako zwykłe umowy cywilnoprawne; zmiany oraz sposób rozwiązania tych umów unormowane są w sposób zupełny i wyczerpujący w kodeksie cywilnym. Data, od której dostawca może naliczać należności z tytułu dostarczonej energii w wysokości wynikającej z nowej taryfy, powinna zostać określona w umowie sprzedaży energii. Dopiero gdy umowa takich zapisów nie zawiera lub w przypadku niepowodzenia negocjacji między stronami w sprawie daty wejścia w życie nowych stawek, zastosowanie mają art. 384¹ k.c. w związku z art. 384 k.c. Inna linia orzecznictwa Sądu Najwyższego przyjmuje, że przesłanki związania drugiej strony treścią wzorca umownego w postaci taryfy ustalonej przez przedsiębiorstwo energetyczne określają wyłącznie przepisy Prawa energetycznego, a nie przepisy kodeksu cywilnego. W zakresie zmian postanowień umowy sprzedaży energii co do naliczanych cen za energię pierwszeństwo mają postanowienia umowy. W braku odpowiednich postanowień umowy, zastosowanie ma art. 47 Pr.energ.

Przedstawiona rozbieżność orzecznictwa Sądu Najwyższego jest wynikiem odmiennej wykładni art. 47 ust. 4 Pr.energ. oraz art. 384¹ k.c. i art. 384 k.c. w zakresie dotyczącym wzajemnych relacji między tymi przepisami. Należy jednak podkreślić, że oba nurty orzecznictwa zakładają, iż stosunek prawny łączący dostawcę i odbiorcę energii ma cywilnoprawny charakter. Wynika to z zasady określonej w Prawie energetycznym, że dostarczanie paliw i energii odbywa się na podstawie umów. Zasada swobody umów w zakresie sprzedaży energii doznaje jednak licznych ograniczeń, które wynikają z przepisów Prawa energetycznego. Ustawa ta reguluje wiele istotnych elementów umów sprzedaży energii i w tym zakresie stosowana jest ona przed przepisami kodeksu cywilnego. Przepisy ww. ustawy regulują również zasady wejścia w życie taryf oraz związania nimi odbiorców. Wynika to z wykładni językowej art. 3 pkt 17 Pr.energ., która wskazuje na pierwszeństwo zastosowania przepisów tej ustawy przed przepisami kodeksu cywilnego.

Należy również zauważyć, że w orzecznictwie przyjęto zgodnie, iż strony mogą w dowolny sposób ukształtować datę obowiązywania nowej taryfy względem odbiorcy energii. Swobodę stron w tym zakresie ogranicza art. 47 ust. 4 Pr.energ., wskazujący, że przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45 dni od daty jej opublikowania. Przedsiębiorstwo energetyczne ma zatem publicznoprawny obowiązek rozpoczęcia stosowania nowej taryfy w określonym terminie.

Konkludując, związanie treścią wzorca drugiej strony umowy sprzedaży energii w zakresie dotyczącym cen uzależnione jest od spełnienia trzech przesłanek: zatwierdzenia przez Prezesa URE taryfy ustalonej przez przedsiębiorstwo energetyczne, ogłoszenia zatwierdzonej taryfy w Biuletynie URE lub właściwym miejscowo wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz upływu terminu określonego w umowie sprzedaży energii, który nie może być krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 45 dni od daty ogłoszenia nowej taryfy.

E.S.S.

III CZP 112/06

„1. Czy skarga na czynności komornika dokonana w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego i nie zakończonego przed dniem wejścia w życie nowej ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398), złożona po dniu wejścia w życie wymienionej wyżej ustawy, tj. po dniu 2 marca 2006 r. podlega opłacie określonej w art. 25 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, czy też – na podstawie art. 149 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy – opłacie określonej w dotychczasowych przepisach o kosztach sądowych, tj. w przepisie § 52 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.);

2. czy przepis art. 130² § 3 k.p.c. dodany przez art. 126 pkt 12 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398) i obowiązujący od dnia 2 marca 2006 r. znajduje zastosowanie do skargi na czynności komornika?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 sierpnia 2006 r., II Cz 1860/06, M. Wysocki, J. Grobelny, T. Żak)

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko dominującej części orzecznictwa sądów powszechnych, oparte na poglądzie o odrębności, samodzielności postępowania ze skargi na czynności komornika w stosunku do postępowania egzekucyjnego *sensu stricto*, zakładające, że art. 149 ust. 2 u.k.s.c. ma zastosowanie do spraw ze skargi na czynności komornika wszczętych po dniu 2 marca 2006 r., a dotyczących czynności podjętych w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym i nie zakończonym przed tym dniem. Jeżeli skarga na czynności komornika została złożona po dniu 2 marca 2006 r., to jest ona traktowana jako samodzielna, „nowa” sprawa egzekucyjna w rozumieniu art. 149 ust. 2 u.k.s.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, ww. przepis nie rozróżnia postępowania egzekucyjnego *sensu stricto* i postępowania egzekucyjnego skargowego. Przepis ten, posługując się pojęciem sprawy egzekucyjnej, odnosi się do zasadniczych postępowań zmierzających do wykonania tytułów wykonawczych, czyli do

postępowań egzekucyjnych *sensu stricto* prowadzonych albo przez komornika albo przez sąd. Nie można zatem postępowania ze skargi na czynności komornika traktować jako odrębnej, samodzielnej kategorii postępowania egzekucyjnego. Stosownie do art. 767 § 1 k.p.c., skarga jest zasadniczym środkiem prawnym w postępowaniu egzekucyjnym, należącym do kategorii innych środków zaskarżenia, określonych w art. 363 § 1 k.p.c., które, jako niedewolutywne, nie powodują przeniesienia postępowania przed sąd wyższej instancji, tylko utrzymują postępowanie kontrolne przed sądem, który wydał zaskarżone orzeczenie. Skarga ta jest również środkiem zaskarżenia o charakterze odwoławczym, gdyż wszczyna postępowanie kontrolne, którego celem jest zbadanie zaskarżonej czynności, należy ona zatem do środków odwoławczych *sensu largo*. Wykładnia systemowa przepisów o skardze na czynności komornika wskazuje na wyraźny zamiar ustawodawcy traktowania tego postępowania jako części postępowania egzekucyjnego. Za takim stanowiskiem przemawia również wykładnia funkcjonalna art. 149 ust. 2 u.k.s.c.

W konkluzji Sąd Okręgowy uznał, że skarga na czynności komornika, wniesiona w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego i niezakończonego przed dniem wejścia w życie nowej ustawy o kosztach sądowych, ale złożona po dniu wejścia w życie tej ustawy, podlega opłacie określonej w dotychczasowych przepisach o kosztach sądowych, tj. w § 52 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

W zakresie zagadnienia przedstawionego w punkcie drugim pytania prawnego, Sąd powziął wątpliwość co do możliwości zastosowania art. 130² § 3 k.p.c. w stosunku do skargi na czynności komornika, gdyż skarga ta nie została w nim wymieniona jako środek zaskarżenia podlegający odrzuceniu bez wezwania o uiszczenie opłaty. Wykładnia językowa tego przepisu wskazuje, że zawarte w nim wyliczenie środków zaskarżenia jest wyczerpujące podczas, gdy wykładnia funkcjonalna skłania do przyjęcia, iż wyliczenie to jest przykładowe. Celem tego przepisu jest zwiększenie zakresu obowiązków profesjonalnych pełnomocników i usprawnienie postępowania sądowego.

E.S.S.

III CZP 113/06

„Czy niezamieszczenie na elektronicznym potwierdzeniu przelewu opłaty sądowej informacji i podpisu wnioskodawcy wymaganych przepisem § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27 poz. 199), jest podstawą do zwrotu wniosku w oparciu o przepis art. 19 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 23 sierpnia 2006 r., XII Gz 461/06, A. Pakosiewicz, J. Beim, B. Cincio-Podbiera)

Zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199), w przypadku uiszczenia opłat sądowych w formie bezgotówkowej na rachunek bieżący sądu, należy dołączyć do pisma dowód wniesienia opłaty sądowej w postaci wydruku potwierdzającego dokonanie operacji bankowej, a na wydruku należy zamieścić, potwierdzoną własnoręcznym podpisem, informację, że znajdująca się na nim kwota stanowi opłatę za wnoszone pismo.

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą zagadnienia, czy pominięcie przez stronę wymaganej informacji powoduje skutki procesowe w zakresie opłacenia wnoszonego pisma, a jeśli tak, to jakie, powołane rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości nie określa bowiem znaczenia, które należy przypisać tej adnotacji, celu, który ten wymóg ma realizować oraz rygoru pominięcia jej.

Sąd Okręgowy wyróżnił pogląd, że dowodem uiszczenia opłaty sądowej nie jest bankowy dowód wpłaty określonej kwoty, ale dowód opatrzony stosowną adnotacją strony. Przedłożenie samego potwierdzenia wykonania przelewu nie stanowi zatem dowodu uiszczenia opłaty sądowej, co skutkuje zwrotem wniosku rejestrowego *a limine*, na mocy art. 19 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wyodrębnić można również stanowisko, że niezamieszczenie na dowodzie wpłaty stosownej adnotacji jest brakiem usuwalnym w postępowaniu naprawczym, określonym w art. 130 k.p.c. Zwrot wniosku rejestrowego może nastąpić tylko

w przypadku niedokonania czynności uzupełniającej. Pogląd ten doznaje jednak osłabienia w art. 19 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, klasyfikującym braki wniosku rejestrowego na nieusuwalne i usuwalne. Przedmiotem braków usuwalnych nie może być jednak kwestia opłacenia wniosku.

Sąd Okręgowy przedstawił również pogląd, że bankowy dowód uiszczenia opłaty bez zaopatrzenia go w informację strony, jest wystarczającym dowodem opłacenia pisma. Za tym stanowiskiem przemawia wykładnia literalna § 3 ust. 4 powołanego rozporządzenia, uznająca ten dokument za dowód wniesienia opłaty sądowej w formie wydruku potwierdzającego dokonanie operacji bankowej. Niezamieszczenie przez stronę stosownej adnotacji na dowodzie wpłaty może być potraktowane jako niestaranność strony niepowodująca jednak zwrotu wniosku rejestrowego.

E.S.S.

*

III CZP 114/06

„Czy i w jakiej formie w świetle art. 3, 4 i 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 46, poz. 203 ze zm.) fundator może dokonać zmiany ustalonego przez siebie statutu fundacji w sytuacji, kiedy statut nie zawiera żadnych postanowień w przedmiocie zmiany statutu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 30 sierpnia 2006 r., XII Ga 264/06, A. Pakosiewicz, B. Cincio-Podbiera, J. Płoch)

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach przewiduje możliwość zmiany statutu fundacji, ale nie wskazuje trybu, w którym zmiana ta mogłaby zostać dokonana. W szczególności, ustawa ta nie zawiera regulacji dotyczących możliwości i trybu zmian statutu fundacji, gdy statut takiej zmiany nie przewiduje.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na stanowisko oparte na wykładni art. 5 ust. 1 ustawy o fundacjach, że gdy statut nie reguluje kwestii zmiany statutu, to zmiana ta jest niedopuszczalna. Pogląd ten narusza przyjętą w ustawie o fundacjach zasadę dopuszczalności zmian statutu i pozbawia fundację możliwości skorzystania z rozwiązań prawnych przewidzianych zmianami dostosowawczymi statutu.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykładnia art. 4, 5, 6 i 11 ustawy o fundacjach skłania do przyjęcia, że możliwa jest zmiana statutu przez fundatora wtedy, gdy statut fundacji nie zawiera postanowień dotyczących zmiany statutu. Przepis art. 5 ust. 1 ustawy o fundacjach określa zakres spraw koniecznych bądź możliwych do uregulowania w statucie. Z przepisu tego nie można jednak wyprowadzić wniosku, że zmiana statutu jest możliwa i jednocześnie ograniczyć tę możliwość wyłącznie do sytuacji, gdy statut fundacji zawiera postanowienia dopuszczające możliwość jego zmiany. Skoro fundator, na mocy art. 5 ust. 1 i art. 6 ustawy o fundacjach, może osobiście lub przez pełnomocnika ustalić statut fundacji, to tym bardziej może dokonać zmiany tego statutu w zakresie postanowień fakultatywnych. Prawo fundatora do zmiany statutu może być wyłączone tylko w sytuacji, w której statut zawiera postanowienia w przedmiocie zasad i trybu zmiany statutu ze wskazaniem organu fundacji uprawnionego do dokonywania zmian.

E.S.S.

*

III CZP 115/06

„1. Czy wymieniając sumę ulegającą podziałowi w planie podziału w myśl art. 1024 § 1 pkt 1 k.p.c. należy kwotę wpłaconą przez nabywcę nieruchomości pomniejszyć o kwotę podatku VAT w sprawach egzekucyjnych, w których dłużnik należał do podmiotów objętych tym podatkiem; czy też uwzględnić kwotę ww. podatku w kosztach egzekucyjnych zgodnie z art. 1025 § 1 pkt 1 k.p.c. lub w należnościach przewidzianych w art. 1025 § 1 pkt 7 k.p.c.;

2. czy brak wystawienia przez komornika faktury VAT przewidzianej w § 24 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2005 r. nr 95, poz. 798) stanowił przeszkodę w sporządzeniu planu podziału kwoty uzyskanej z egzekucji przez Sąd w stanie prawnym przed zmianą kodeksu postępowania cywilnego, która weszła w życie dnia 5 lutego 2005 r.; czy też

okoliczność ta nie podlega badaniu przez Sąd przy sporządzaniu przedmiotowego planu podziału?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 14 września 2006 r., II Cz 698/06, M. Trzaska, B. Puchalska, R. Tabor)

Sąd Okręgowy przedstawił dwie odmienne interpretacje art. 18 ustawy o podatku od towarów i usług i przychylił się do tej, która zezwala na zmniejszenie sumy podlegającej podziałowi pomiędzy wierzycieli o kwotę podatku VAT naliczonego w fakturze VAT wystawionej przez komornika sądowego, jako płatnika podatku. Powołał się na treść art. 921 k.p.c., określającego właściwość komornika jako organu przeprowadzającego egzekucję z nieruchomości, oraz na przepisy określające kompetencje komornika w toku licytacji nieruchomości i uznał, że komornik jest organem dokonującym dostawy towaru, czyli nieruchomości, w trybie egzekucji, zgodnie z art. 18 ustawy o podatku od towarów i usług. Poza tym, administracyjny organ egzekucyjny, wyznaczony w trybie art. 773 k.p.c., pobiera podatek VAT w przypadkach, w których organ ten prowadzi egzekucję z nieruchomości. Za przyjęciem tego stanowiska przemawia rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie zwrotu podatku...(Dz.U. z 2005 r. Nr 95, poz. 798), w którym na komorników sądowych nałożono obowiązki płatnika podatku w przypadku sprzedaży towarów, natomiast dotychczas obowiązujące rozporządzenie odnosiło się do komorników sądowych dokonujących sprzedaży towarów. Użycie powyższego zwrotu świadczy o zamiarze objęcia nim szerszej kategorii stanów faktycznych. Należy zatem uznać, że komornik sądowy przy sprzedaży nieruchomości w drodze egzekucji uprawniony jest do pobierania podatku VAT.

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą również zagadnienia, w jaki sposób kwota podatku VAT naliczonego przez komornika ma być uwzględniona w planie podziału kwoty uzyskanej z egzekucji i wskazał na możliwość zajęcia w tym zakresie jednego z trzech poglądów.

Sąd Okręgowy dostrzegł też zagadnienie wyrażone w punkcie drugim przedstawionego pytania prawnego i wyodrębnił dwa zasadnicze stanowiska. Pierwsze z nich zakłada, że sporządzając plan podziału sąd nie kontroluje wywiązania się przez komornika z obowiązków płatnika podatku VAT, gdyż czynności nadzorcze prowadzą odpowiednie organy kontroli skarbowej. Wtedy sąd sporządza plan podziału

sumy uzyskanej z egzekucji bez uwzględniania kwoty podatku VAT. Drugie stanowisko przyjmuje, że sąd kontroluje czynności komornika z urzędu. Wtedy przed sporządzeniem planu podziału sąd ma obowiązek wezwać komornika do nadesłania faktury VAT lub do złożenia wyjaśnienia podstaw odstąpienia od naliczenia podatku.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Jeżeli sprzedawca aparatu ortopedycznego nie usunie niezwłocznie jego wadliwości, a kolejne próby jego naprawy nie przywracają temu urządzeniu właściwej jakości, narażając jednocześnie człowieka dotkniętego kalectwem na dodatkowy wysiłek i poważane cierpienia, takie zachowanie sprzedawcy wypełnia znamiona czynu niedozwolonego.

(wyrok z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 300/04, H. Ciepla, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, OSP 2006, nr 2, poz. 20)

Glosa

Jacka Jastrzębskiego, Przegląd Sądowy 2006, nr 9, s. 161

W ocenie glosatora, teza wyroku wymaga krytycznej oceny. Dokonano w niej nieuzasadnionego uogólnienia i przypisano nienależytemu wykonaniu zobowiązania charakter czynu niedozwolonego wyłącznie na tej podstawie, że spowodowało ono cierpienia wierzyciela. Autor zaznaczył jednocześnie, że teza ta może oddziaływać na praktykę sądową i determinować rozstrzygnięcia zapadające na styku odpowiedzialności kontraktowej i deliktowej, dlatego w glosie poruszył problematykę zbiegu roszczeń odszkodowawczych na tle odpowiedzialności za szkodę niemajątkową.

Do komentowanego orzeczenia glosę częściowo aprobującą napisał M. Nestorowicz (OSP 2006, nr 2, poz. 20).

M.S.

Glosa

Konrada Osajdy, Przegląd Sądowy 2006, nr 9, s. 161

W ocenie autora glosowane orzeczenie co do zasady zasługuje na aprobatę. Autor skupił się nad zagadnieniem oceny dopuszczalności rekompensaty za szkodę niemajątkową w reżimie *ex contractu*. Podzielił stanowisko wyrażone w glosowanym orzeczeniu, że przepisy reżimu kontraktowego nie mogą stanowić podstawy domagania się naprawienia szkody niemajątkowej. Teza o zasadniczym braku kontraktowego roszczenia o zadośćuczynienie prowadzi, zdaniem komentatora, w kierunku problematyki zbiegu odpowiedzialności kontraktowej z deliktową.

W ostatnim fragmencie glosy autor zawarł refleksje *de lege ferenda* poświęcone rozważaniom, jaki kształt przybrać mogłoby przyszłe ogólne unormowanie odpowiedzialności za szkody niemajątkowe wyrządzone przez naruszenie dobra osobistego.

M.S.

*

Złożenie przez kupującego – w toku sprawy o zapłatę ceny – oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy sprzedaży nie jest zarzutem w rozumieniu art. 568 § 3 k.p.c.

(wyrok z dnia 5 stycznia 2005 r., II CK 330/04, S. Dąbrowski, M. Kocon, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 12, poz. 215; BSN 2005, nr 4, s. 14; NPN 2005, nr 3, s. 56; MoP 2005, nr 23, s. 1196; R.Pr. 2006, nr 1, s. 97)

Glosa

Anastazji Kołodziej, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, s. 1000

Zdaniem autorki, istota poruszonego zagadnienia sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy odstąpienie od umowy sprzedaży z powodu istotnej wady fizycznej, może być dokonane po upływie terminu określonego w art. 568 § 1 k.c. jako zarzut określony w art. 568 § 3 k.c., czy też w skutek odstąpienia od umowy w postaci obowiązku zwrotu świadczeń wzajemnych powoduje, że uprawnienie to wykracza

poza ramy zarzutu określonego w tym przepisie. Sąd Najwyższy opowiedział się za drugim rozwiązaniem stwierdzając, że oświadczenie o odstąpieniu od umowy nie może przybrać postaci zarzutu w rozumieniu art. 568 § 3 k.c., ponieważ powodowałoby to, iż umowa sprzedaży przestawałaby istnieć i prowadziło do powstania nowego układu stosunków pomiędzy stronami zawiązanego poza toczącym się procesem. Glosatorka zdecydowanie nie zgodziła się z takim poglądem. Jej zdaniem, zarzut zawarty w art. 568 § 3 k.c. ma charakter materialnoprawny. Istota takich zarzutów polega na tym, że ograniczają się one do uczynienia bezskutecznym istniejącego prawa uprawnionego. Zarzut taki to wyłącznie środek obrony zobowiązanego. Skutek wykonania prawa odstąpienia od umowy w postaci jej upadku *ex tunc* nie powoduje, że wykracza ono poza ramy zarzutu, ponieważ kupujący nie będzie mógł skorzystać w procesie z innych skutków upadku umowy. Autorka stwierdziła również, że zaaprobowanie argumentacji Sądu Najwyższego, może prowadzić do ograniczenia obrony strony tylko do zarzutów w postaci roszczenia naprawy lub wymiany rzeczy, formułując bowiem zarzut obniżenia ceny, kupujący nie jest związany wysokością żądań powoda w procesie. Jeśli powód dochodziłby nieuiszczonej części ceny, a pozwany miał podstawy, aby obniżyć cenę o kwotę wyższą niż żądanie pozwu, to można by uważać, że jest to źródłem nowego układu stosunków pomiędzy stronami poza toczącym się procesem i w związku z tym ograniczyć możliwość podniesienia tego zarzutu.

R.N.

*

Okoliczności uzyskania władania rzeczą nie mają znaczenia dla oceny tego władania jako posiadania samoistnego.

Niemożliwość skutecznego dochodzenia zwrotu rzeczy spowodowana uwarunkowaniami politycznymi jest równoznaczna z siłą wyższą (stanem zawieszenia wymiaru sprawiedliwości).

(postanowienie z dnia 13 października 2005 r., I CK 162/05, T. Wiśniewski, K. Zawada, A. Marszałek, OSP 2006, nr 9, poz. 107)

Glosa

Edwarda Gniewka, OSP 2006, nr 9, poz. 107

Glosa ma charakter częściowo aprobujący. Autor wskazał, że zasiedzenie nieruchomości wymaga stwierdzenia długotrwałego posiadania samoistnego, a posiadaczem samoistnym jest ten, kto włada faktycznie rzeczą jak właściciel. Podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że żadnego znaczenia nie mają okoliczności nabycia posiadania (uzyskania władania nieruchomością). Stwierdził, że nie dyskwalifikuje jako posiadania samoistnego Skarbu Państwa okoliczność, że władanie nabytą nieruchomością uzyskano w trybie „imperialnych” aktów władzy publicznej.

Komentator zakwestionował natomiast pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony – zdaniem autora – w intencji ochrony osób, które utraciły władanie nieruchomością w trybie imperialnym, że niemożność skutecznego dochodzenia zwrotu rzeczy spowodowana uwarunkowaniami politycznymi jest równoznaczna z siłą wyższą (stanem zawieszenia wymiaru sprawiedliwości), która skutkuje zawieszeniem biegu przedawnienia roszczeń. Uznał, że uzasadnienie tego stanowiska jest niewystarczające, a odesłanie do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego – chybione. Odrzucił konstrukcję stanu „zawieszenia wymiaru sprawiedliwości” jako „porównywalnego ze stanem siły wyższej”, podnosząc, że *de lege lata* nie funkcjonuje taka konstrukcja normatywna. Wskazał również, że pojęcie „zawieszenia wymiaru sprawiedliwości” funkcjonowało w przeszłości (art. 109 pkt 4 przepisów ogólnych prawa cywilnego w związku z art. 53 Prawa rzeczowego), lecz było ono rozumiane jako potencjalne zjawisko obiektywne „niefunkcjonowania sądów”. Stwierdził, że można obecnie przyjmować, iż „stan siły wyższej” pochłonął dawne pojęcie „stanu zawieszenia wymiaru sprawiedliwości”. Sprzeciwił się jednak subiektywnemu pojmowaniu przyczyn perturbacji w sferze wymierzania sprawiedliwości, akceptując kwalifikowanie do kategorii siły wyższej jedynie obiektywnego stanu niefunkcjonowania – z przyczyn zewnętrznych – wymiaru sprawiedliwości.

Autor stwierdził w konkluzji, że nie można udzielać w trybie zawieszenia biegu zasiedzenia ochrony właścicielom nieruchomości, którzy w poprzednim okresie ustrojowym utracili władanie w trybie „imperialnych” aktów władzy państwowej,

a zaniechali dochodzenia roszczenia windykacyjnego z obawy przed nieskutecznością procesu.

M.P.

*

Zawarcie przez zamawiającego z wykonawcą umowy na wykonanie prac stanowiących przedmiot zamówienia publicznego nie stanowi przeszkody w rozpoznaniu przez sąd skargi na orzeczenie zespołu arbitrów, wydane po rozpoznaniu odwołania innego uczestnika przetargu, chyba że umowa została wykonana.

(uchwała z dnia 14 października 2005 r., III CZP 73/05, A. Górski, J. Frąckowiak, H. Pietrkowski, OSNC 2006 r., nr 7-8, poz. 121; BSN 2005, nr 10, s. 7; IC 2005, nr 11, s. 5)

Glosa

Ryszarda Szostaka, Monitor Prawniczy, nr 16, s. 888

Autor zaaprobował rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego i rozwinął argumentację zawartą w uzasadnieniu. Artykuły 194 i 195 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych stanowią, że na wyrok zespołu arbitrów oraz postanowienia kończące postępowanie odwoławcze przysługuje skarga do sądu okręgowego właściwego według siedziby zamawiającego. Skarga jest rozpoznawana przez sąd w ramach procedury szczególnej, podobnej do procedury apelacyjnej. Skarga pełni rolę swoistego środka zaskarżenia, zmierzającego do publicznoprocesowej kontroli legalności i zasadności podważanego orzeczenia arbitrażowego poprzez ponowne zbadanie sprawy i ewentualne uzupełnienie braków postępowania przed zespołem arbitrów. Spełnia to wymaganie wprowadzenia kontroli sądowej orzeczeń wydawanych przez organ pozasądowy, zawarte w art. 2 ust. 8 dyrektywy Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane (89/665/EWG).

W odniesieniu do umowy zawartej między zamawiającym a wykonawcą glosator stwierdził, że Sąd Najwyższy trafnie podniósł, że wniesienie skargi do sądu na wyrok arbitrów nie wstrzymuje wykonania i zawarcia tej umowy. Wniósł jednak postulat uproszczenia procedury skargowosądowej, tak aby niezakończona sprawa przez sąd nie przekraczała jednego miesiąca. Pozwoliłoby to na wprowadzenie zakazu zawarcia umowy na czas postępowania przed sądem aż do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia. Dzięki temu można by uniknąć pojawiających się w praktyce obrotu komplikacji, np. gdy zmiana wyroku arbitrów odwołania wadę rzutującą na wynik postępowania o udzielenie zamówienia, co pociąga za sobą bezwzględną nieważność umowy (art. 146 ust. 1 pkt 6 Prawa zamówień publicznych).

Głosowaną uchwałę uwzględnił także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 249).

R.N.

*

Zaniechanie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia, przewidzianego w art. 7 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.) do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), nie stanowiło podstawy roszczenia właściciela przejętego przedsiębiorstwa o odszkodowanie z tego tytułu.

(uchwała z dnia 24 listopada 2005 r., III CZP 82/05, Z. Strus, T. Bielska-Sobkowitz, A. Górski, OSNC 2006, nr 9, poz. 148; IC 2005, nr 12, s. 5; BSN 2005, nr 11, s. 7)

Glosa

Leszka Boska, OSP 2006, nr 9, poz. 106

Glosator zaaprobował samą uchwałę, zgłaszając jednak zastrzeżenia do jej uzasadnienia. Wyraził pogląd, że art. 77 ust. 1 Konstytucji może stanowić podstawę

roszczeń odszkodowawczych. Zanegował zarazem prawidłowość odczytania przez Sąd Najwyższy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2003 r., III CZP 34/03 (BSN 2003, nr 5, s. 6) jako wyłączających taką możliwość. Wskazał, że art. 77 ust. 1 Konstytucji wyraża dostatecznie precyzyjną normę prawną o randze konstytucyjnej, która – zgodnie z art. 8 ust. 2 Konstytucji – jest bezpośrednio stosowalna. Dodał, że powołany przepis Konstytucji znajduje zastosowanie do oceny zdarzeń mających miejsce po jej wejściu w życie.

Glosator przytoczył następnie zasadę, że do oceny zobowiązań powstałych z czynów niedozwolonych właściwe są przepisy obowiązujące w chwili zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa łączy odpowiedzialność. Wywiódł stąd, że do oceny deliktów legislacyjnych mających miejsce po dniu 1 września 2004 r. stosować należy art. 417¹ § 1 i 2 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji oraz art. 417¹ § 4 k.c., deliktów mających miejsce w okresie po dniu 17 października 1997 r. i przed dniem 1 września 2004 r. – art. 417 k.c. w dawnym brzmieniu interpretowany zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji, a do deliktów sprzed dnia 17 października 1997 r. – art. 31 dawnej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w związku z art. 160 i 215 k.p.a.

W kolejnej części opracowania komentator omówił zagadnienie przedawnienia roszczeń odszkodowawczych z tytułu zaniechania legislacyjnego. Jego zdaniem, termin przedawnienia roszczeń z tego tytułu rozpoczyna bieg w dniu, w którym akt miał być wydany. Gdy termin wydania aktu nie został określony, należy go ustalić z uwzględnieniem istoty demokratycznego państwa prawnego i zasady legalizmu, nie można bowiem, według autora, uznać, że zobowiązanie z zaniechania legislacyjnego będzie w takim wypadku zobowiązaniem bezterminowym, w którym wymagalność roszczenia uzależniona jest od wezwania dłużnika przez wierzyciela. Glosator wyraził również zapatrywanie, że analizowane roszczenia nie przedawnią się do dnia 16 października 2007 r.

M.P.

*

Prawo wierzyciela do dochodzenia zaspokojenia, przewidziane w art. 532 k.c., w przypadku, gdy dotyczy nieruchomości, może być ujawnione w księdze

wieczystej (art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(postanowienie z dnia 26 października 2005 r., V CK 776/05, H. Wrzeszcz, M. Grzelka, Z. Strus, nie publ.)

Glosa

Piotra Mysiaka, Monitor Prawniczy 2006, nr 17, s. 948

Glosator stwierdził, że choć komentowane postanowienie Sądu Najwyższego dotyczy ujawnienia w księdze wieczystej uprawnienia wynikającego z orzeczenia zapadłego na podstawie art. 527 k.c., to ze względu na rozważania zawarte w uzasadnieniu, należy je odczytywać w szerszym kontekście jako interpretację art. 16 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (u.k.w.h.). Zdaniem autora glosy, Sąd Najwyższy nietrafnie przychylił się do prezentowanej w doktrynie opinii, że do ujawnienia w księdze wieczystej prawa osobistego (obligacyjnego) nie jest wymagany wyrażnie na to zezwalający przepis rangi ustawowej, a jedynie przepis ustawy, który wyposaża prawo lub roszczenie w elementy właściwe prawu rzeczowemu, a ich cel jest zbieżny z celem ujawnienia w księdze wieczystej praw rzeczowych. Glosator ocenił krytycznie zastosowanie przez Sąd Najwyższy w interpretacji art. 16 u.k.w.h. wykładni funkcjonalnej prowadzącej – jego zdaniem – do wniosku, że przepisy zezwalające na wpis prawa do księgi wieczystej muszą znajdować się poza ustawą o księgach wieczystych.

Przepis art. 16 ust. 1 odsyła do wyjątków od zasady ujawniania w księgach wieczystych tylko praw rzeczowych ustanowionych w innych przepisach ustawowych. Nie można wnioskować z tego, że wyjątki przewidziane w ustawie o księgach wieczystych są wyłączone spod działania art. 16 ust. 1. Zdaniem glosatora, określenia „wypadki przewidziane w przepisach ustawowych” nie można odczytać inaczej, jak tylko tak, że jakiś przepis rangi ustawowej musi w wyraźny sposób zezwalać na ujawnienie danego uprawnienia. Glosator zinterpretował komentowane orzeczenie w ten sposób, że - wykładając nieprawidłowo art. 16 ust. 1 – Sąd Najwyższy wywiódł, że art. 16 ust. 2 nie można traktować jako przepisu zezwalającego na ujawnienie w księdze wieczystej wymienionych w nim praw i roszczeń. Zdaniem autora, art. 16 ust. 1 wyraźnie stwierdza, że zasadą jest ujawnianie w księgach wieczystych jedynie

praw rzeczowych, wyjątkowo natomiast można dopuszczać także ujawnianie praw osobistych i roszczeń, gdy jest to przewidziane w przepisach ustawowych (np. w art. 30 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami). Wyjątków nie można jednak interpretować rozszerzająco, zwłaszcza że wpis praw osobistych i roszczeń do księgi wieczystej powoduje daleko idące organiczenie prawa własności. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 64 ust. 3 Konstytucji, takie ograniczenia mają charakter wyjątkowy i muszą być wyraźnie sformułowane. Zdaniem autora, postulat tego nie wypełnia stan, w którym istnieje potrzeba dokonywania wykładni norm materialnoprawnych pod kątem zdolności określonych praw do ujawnienia w księdze wieczystej.

R.N.

*

Były akcjonariusz zachowuje legitymację do zaskarżenia uchwały walnego zgromadzenia, która dotyczy jego praw korporacyjnych lub majątkowych, natomiast traci legitymację do zaskarzania uchwał, które nie dotyczą jego praw.

(wyrok z dnia 7 lutego 2006 r., IV CSK 41/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSP 2006, nr 9, poz. 108)

Glosa

Witolda Jurcewicza, OSP 2006, nr 9, poz. 108

Glosa ma charakter aprobujący. Komentator zauważył, że stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w glosowanym wyroku nie znajduje oparcia w brzmieniu przepisów kodeksu spółek handlowych. Wskazał, że Sąd Najwyższy uzasadnił je, odwołując się do celu przyznania akcjonariuszowi prawa do żądania stwierdzenia nieważności uchwały, jakim jest zapewnienie ochrony jego interesów korporacyjnych i majątkowych. Glosator zaaprobował przyjęcie w omawianym orzeczeniu wyników wykładni funkcjonalnej. Podkreślił, że metoda wykładni funkcjonalnej powinna mieć w prawie handlowym szersze zastosowanie.

Autor stwierdził jednocześnie, że pogląd Sądu Najwyższego można uzasadnić w sposób bardziej dogmatyczny. Wskazał, że uchwała sprzeczna z prawem jest

nieważna od samego początku, a efektem jej zaskarżenia jest stwierdzenie jej nieważności przez sąd deklaratoryjnym orzeczeniem. Uchwałę sprzeczną ze statutem lub dobrymi obyczajami sąd unieważnia w sposób konstytutywny, przy czym unieważnienie ma skutek *ex tunc*. Również w tym wypadku powstaje taki skutek, jakby uchwała nie była podjęta. Komentator przyjął następnie, że dopóki istnieje procesowa możliwość zacepienia uchwały, która w konsekwencji może doprowadzić do stanu sprzed jej powzięcia, dopóty akcjonariusz dotknięty uchwałą powinien zachować swoją legitymację procesową.

Glosator uznał jednak, że zachowanie legitymacji czynnej do zaskarżenia uchwał ograniczone powinno być wyłącznie do sytuacji, w których utrata statusu akcjonariusza jest bezpośrednią konsekwencją uchwały walnego zgromadzenia, podlegającej zaskarżeniu. Zakwestionował tym samym przyjęcie przez Sąd Najwyższy w tym zakresie kryterium ochrony interesów korporacyjnych lub majątkowych.

Kolejną część opracowania autor poświęcił wykładni art. 390 k.s.h. Wyraził zapatrywanie, że wprawdzie przepisy art. 390 § 2 i 3 k.s.h. stanowią podstawę prawną do ustalenia zakresu indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych oraz wynagrodzenia dodatkowego członków rady nadzorczej powołanych w głosowaniu grupami, nie ma jednak przeszkód, aby w podobnym zakresie i za dodatkowe wynagrodzenie czynności nadzorcze samodzielnie wykonywał także członek rady nadzorczej powołany w zwykłym trybie. Podstawą jego działania będzie stosowna uchwała rady nadzorczej w sprawie ustalenia zakresu powierzonych mu czynności nadzorczych oraz uchwała walnego zgromadzenia w sprawie wysokości związanego z tym wynagrodzenia, podjęta na podstawie art. 392 § 1 k.s.h., a nie art. 390 § 3 k.s.h.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Doręczona dłużnikowi decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ustalająca wysokość należności z tytułu składek, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki przymusowej na nieruchomości będącej przedmiotem współwłasności łącznej dłużnika i jego małżonka.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 28 października 2004 r., III CZP 33/04, T. Ereciński, H. Ciepła, M. Grzelka, H. Pietrkowski, Z. Strus, T. Wiśniewski, T. Żyżnowski, OSNC 2005, nr 3, poz. 43; BSN 2004, nr 10, s. 6; Wok. 2004, nr 12, s. 1; NPN 2004, nr 4, s. 71; Rej. 2005, nr 3, s. 140; R.Pr. 2005, nr 2, s. 111; MoP 2005, nr 15, s. 764)

Glosa

Wiesława Sługiewicza, Przegląd Sądowy 2006, nr 9, s. 182

Glosa ma charakter krytyczny. Autor wyraził pogląd, że małżonek dłużnika w postępowaniu wieczystoksięgowym powinien być uczestnikiem postępowania na podstawie art. 510 § 1 k.p.c. – przed dniem 23 września 2001 r., lub art. 626¹ § 2 k.p.c. – po tej dacie. Zdaniem autora, omawiana uchwała pozostaje w sprzeczności z tymi przepisami. Wskazał również, że konsekwencją uchwały jest wyłączenie udziału małżonka w postępowaniu administracyjnym jako strony, czego nie można zaaprobować.

Komentator zajął także stanowisko, że treść każdego tytułu wykonawczego musi być pod względem podmiotowym identyczna z treścią wpisu w dziale II księgi wieczystej, a jeżeli hipoteka przymusowa ma zostać wpisana tylko na udziale w prawie własności, to tytuł wykonawczy powinien być wystawiony przeciwko wszystkim osobom, do których dany udział należy w ramach współwłasności łącznej.

Autor stwierdził dalej, że stanowisko Sądu Najwyższego wyklucza możliwość badania przez organ administracyjny przesłanek określonych w art. 29 § 2 Ordynacji podatkowej w stosunku do małżonka dłużnika. Zauważył, że ze względu na ograniczoną kognicję przesłanek tych nie może badać sąd wieczystoksięgowy. W konsekwencji, treść komentowanej uchwały uniemożliwia, zdaniem autora, stosowanie tego przepisu. Glosator zakwestionował ponadto pogląd Sądu Najwyższego, że wpis hipoteki przymusowej kaucyjnej nie czynił małżonka dłużnika odpowiedzialnym rzeczowo.

W dalszej części opracowania komentator wyraził zapatrywanie, że wpis hipoteki przymusowej kaucyjnej przeciwko dłużnikowi i jego małżonkowi może następować na podstawie odpisu decyzji administracyjnej wystawionej przeciwko dłużnikowi oraz małżonkowi dłużnika wraz z dowodami doręczenia takiego dokumentu

oboju, z zastrzeżeniem odpowiedzialności małżonka dłużnika na podstawie art. 29 § 1 w zw. z art. 26 Ordynacji podatkowej.

W końcu autor podniósł, że skoro organ administracyjny rozstrzyga o odpowiedzialności administracyjnoprawnej osób trzecich (art. 107 i nast. Ordynacji podatkowej), powinien także rozstrzygać o odpowiedzialności małżonka dłużnika.

Komentowaną uchwałę omówił także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2004, nr 11-12, s. 242).

M.P.

*

W postępowaniu w sprawach gospodarczych niepowołanie w odpowiedzi na pozew twierdzeń i zarzutów mających znaczenie dla oceny legitymacji czynnej oraz zasadności powództwa pozbawia pozwanego prawa zgłaszania w tym zakresie zarzutów w toku postępowania.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2005 r., I CK 410/04, T. Wiśniewski, B. Czech, H. Pietrkowski, OSNC 2006, nr 1, poz. 7; BSN 2005, nr 4, s. 16; MoP 2006, nr 6, s. 313; R.Pr. 2006, nr 1, s. 99)

Uwagi

Andrzeja Tomaszka, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 31

Autor zwrócił uwagę na niezmienność linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w kwestii prekluzji procesowej. Podkreślił, że zarzuty zgłoszone przez pozwanego później niż w odpowiedzi na pozew mogą być uznane przez sąd za spóźnione i nieuwzględnione, choćby dotyczyły tak istotnej kwestii, jak brak legitymacji procesowej. Komentator stwierdził, że o wyniku procesu zadecydować może stopień mobilizacji i sprawności organizacyjnej pozwanego i jego pełnomocnika w celu sprostania obowiązkom wynikającym z prekluzji procesowej.

Podkreślił również, że Sąd Najwyższy konsekwentnie nie przyznaje tzw. opiniom prywatnym przymiotu dowodu z opinii biegłych, uznając je za stanowisko strony z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, a zeznania autorów takich opinii traktuje jak zeznania świadków.

T.Z.

Sędzia, który brał udział w wydaniu nakazu zapłaty, nie jest wyłączony z mocy samej ustawy od rozpoznania zarzutów od tego nakazu (art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c.).

(uchwała z dnia 18 marca 2005 r., III CZP 97/04, E.Skowrońska-Bocian, B.Myszka, M.Sychowicz, OSNC 2006, nr 2, poz. 24; BSN 2005, nr 3, s. 9; Wok. 2005, nr 4, s. 11; Wok. 2005, nr 7-8, s. 10; Prok. i Pr. 2005, nr 10, poz. 35; MoP 2005, nr 9, s. 418; R.Pr. 2006, nr 2, s. 118)

Uwagi

Michała Karwowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 29

Na wstępie autor zwrócił uwagę na różnice między kontrolą orzeczeń w wyniku wniesienia dewolutywnych środków zaskarżenia a postępowaniem prowadzonym w wyniku wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty. Skoncentrował się na zagadnieniu konstytucyjności art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. i wyraził pogląd, że glosowana uchwała może być odbierana jako rodzaj polemiki ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w orzeczeniu z dnia 20 lipca 2004 r., SK 19/02 (OTK-A Zb. Urz. Nr 7/2004, poz. 67). Zaznaczył, że *ratio legis* przedmiotowej regulacji sprowadza się do eliminowania wszystkich przyczyn, mogących skutkować jakimikolwiek wątpliwościami co do bezstronności i obiektywizmu sędziego w rozpoznawaniu sprawy. Stwierdził, że za stronniczy może być uznany sąd, w którego składzie zasiada sędzia, który uczestniczył we wcześniejszej fazie postępowania. Glosator zauważył, że Sąd Najwyższy, w przeciwieństwie do Trybunału Konstytucyjnego, odmiennie definiuje granicę zagrożenia bezstronności i obiektywizmu, tj. dopiero na etapie przekonania o zasadności powództwa.

Następnie autor zwrócił uwagę na kognicję sądu w postępowaniu nakazowym oraz przeanalizował treść art. 485 k.p.c. W wyniku powyższego wyraził wątpliwość, czy sędzia wydający nakaz zapłaty ogranicza się wyłącznie do stwierdzenia przesłanek formalnych, czy też dokonuje ocen, które w przyszłości mogą wpłynąć na jego decyzje procesowe w toku dalszego postępowania.

W podsumowaniu wyraził pogląd, że właściwe byłoby zajęcie przez Trybunał Konstytucyjny stanowiska w przedmiocie objętym omawianym orzeczeniem.

Komentowaną uchwałę omówił także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 5-6, s. 265).

T.Z.

*

Sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę w każdym stanie sprawy nieważność czynności prawnej (art. 58 § 1 k.c.), jednak tylko na podstawie materiału zgromadzonego zgodnie z regułami wskazanymi w art. 479¹² § 1 i art. 381 k.p.c.

(uchwała z dnia 17 maja 2005 r., III CZP 26/05, H. Pietrkowski, T. Domińczyk, Z.Strus, OSNC 2006, nr 4, poz. 63; BSN 2005, nr 6, s. 8; Wok. 2005, nr 7-8, s. 13; MoP 2005, nr 15, s. 733; Prok. i Pr. 2006, nr 2, poz. 44; MoP 2006, nr 6, s. 312; OSP 2006, nr 7-8, poz. 85)

Uwagi

Andrzeja Tomaszka, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 27

Autor zwrócił uwagę, że – zdaniem Sądu Najwyższego – wynikający z art. 479¹² k.p.c. obowiązek powoda podania w pozwie wszystkich twierdzeń i dowodów na ich poparcie należy rozumieć tak, że powód ma podać od razu wszystkie znane mu fakty, dowody i zarzuty, choćby nawet w postaci twierdzeń lub zarzutów ewentualnych. Glosator nie zgodził się z postawieniem znaku równości między „faktami” i „zarzutami” a terminem „twierdzenia”. Na podstawie analizy pojęć użytych przez ustawodawcę doszedł do wniosku, że wynikające z systemu prekluzji procesowej obowiązki pozwanego są szersze niż powoda, jak również, że używanie terminologii dotyczącej prekluzji dowodowej wymaga szczególnej precyzji.

Komentator wyraził pogląd, że wymaganie formułowania w pozwie „twierdzeń i zarzutów ewentualnych” nie wynika z dyspozycji art. 479¹² k.p.c., jak również musi prowadzić w praktyce do kaskadowego formułowania pozwów w sprawach gospodarczych. Zdaniem autora, takie rozumienie prekluzji procesowej nakłada na strony obowiązki, którym mogą one nie sprostać.

Następnie glosator zwrócił uwagę, że w postępowaniu apelacyjnym możliwe jest przedstawianie nowych twierdzeń i zarzutów, jeżeli dotyczą one faktów już wcześniej ustalonych i dowodów podanych zgodnie z treścią art. 479¹² i 479¹⁴ k.p.c.

Do komentowanego orzeczenia glosy aprobujące napisali S. Dalka (PPE 2006, nr 1-3, s. 99) oraz W. Broniewicz (OSP 2006, nr 7-8, poz. 85). Orzeczenie to zostało również zauważone przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 7-8, s. 238).

T.Z.

*

Właściwość przemienna sądu, do którego pozew został wniesiony, powinna wynikać z okoliczności wskazanych w pozwie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 9 czerwca 2005 r., III CZP 28/05, Z.Strus, K. Zawada, A. Struzik, OSNC 2006, nr 4, poz. 61; BSN 2005, nr 6, s. 8; Prok. i Pr. 2006, nr 3, poz. 30; MoP 2006, nr 5, s. 255 ; R.Pr. 2006, nr 3, s. 113)

Uwagi

Olgi Sztejnert, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 25

Autorka zwróciła uwagę na praktyczne znaczenie przepisów, które umożliwiają powodowi wybór sądu, co pozwala zaoszczędzić koszty, jak również umożliwia szybsze uzyskanie orzeczenia ze względu na różnice w obciążeniu sądów.

Glosatorka podkreśliła, że z komentowanego orzeczenia wynika obowiązek uzasadnienia właściwości sądu, mimo iż strona nie musi tego uczynić w odrębnej jednostce redakcyjnej. Autorka zauważyła, że dokładne, precyzyjne i wyczerpujące wyjaśnienie właściwości sądu zapewnić powinno powodowi poinformowanie pozwanego o toczącym się postępowaniu na etapie doręczania pozwu, a nie postanowienia o przekazaniu sprawy.

Uchwałę objął „Przeglądem orzecznictwa” Z. Strus (Pal. 2005, nr 7-8, s. 237).

T.Z.

*

Komornik nie jest uprawniony do obciążenia wierzyciela opłatą egzekucyjną od wyegzekwowanej części świadczenia pieniężnego w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek dłużnika na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 4 sierpnia 2005 r., III CZP 51/05, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, M. Grzelka, OSNC 2006, nr 7-8, poz.115; BSN 2005, nr 8, s. 7; Wok. 2005, nr 9, s. 5; MoP 2006, nr 7, s. 371)

Uwagi

Rafała Roszkowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 23

Autor zgodził się z rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego. Stwierdził, że zarówno obowiązujące przepisy, jak i przepisy obowiązujące przed wejściem w życie nowelizacji ustawy o komornikach sądowych i egzekucji z dnia 24 września 2004 r. nie dają podstawy do obciążenia wierzyciela opłatą egzekucyjną od wyegzekwowanej części świadczenia pieniężnego w razie umorzenia postępowania na wniosek dłużnika na podstawie art. 825 ust. 2 k.p.c. Na uwzględnienie zasługuje także pogląd, że komornik nie jest uprawniony do oceny okoliczności związanych z umorzeniem postępowania.

Komentator zwrócił również uwagę na wprowadzoną przez Sąd Najwyższy zasadę, że do postępowań egzekucyjnych rozpoczętych przed wejściem w życie nowelizacji ustawy o komornikach sądowych i egzekucji dokonanych w latach 2001 i 2004 stosuje się przepisy dotychczasowe. Zasada ta, wobec znacznej długości postępowań egzekucyjnych, ma doniosłe znaczenie w praktyce, powoduje bowiem konieczność dokładnej analizy zmian przepisów podczas dokonywania oceny prawidłowości rozstrzygnięć podejmowanych przez organy egzekucyjne.

Uchwałę omówił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 9-10 s.192).

R.N.

Skarga kasacyjna oparta wyłącznie na zarzutach dotyczących ustalenia faktów i oceny dowodów jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, J. Gudowski, OSNC 2006, nr 4, poz. 76; BSN 2005, nr 12, s. 8 ; R.Pr. 2006, nr 3, s. 121)

Uwagi

Anny Gołębiowskiej, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 21

Po streszczeniu uzasadnienia postanowienia autorka podniosła, że od wprowadzenia w 1996 r. do prawa procesowego cywilnego instytucji kasacji podlega ona ciągłym zmianom w kierunku ograniczenia jej dopuszczalności. Początkowo kasacja miała charakter zwykłego środka odwoławczego przysługującego stronom w toku instancji, łącząc elementy kasacji i rewizji. Obecnie natomiast jest, zdaniem autorki, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji.

Autorka stwierdziła następnie, że przed zmianą kodeksu postępowania cywilnego, którą zastąpiono kasację skargą kasacyjną, można było w kasacji poddać krytyce ustalenia faktyczne sądu drugiej instancji, wykazując, iż doszło przy tym do naruszenia istotnych przepisów postępowania mającego wpływ na wynik postępowania. Obecnie nie jest to dopuszczalne i prowadzi do odrzucenia skargi kasacyjnej. Autorka zauważyła, że skarga kasacyjna podlega odrzuceniu także w wypadku oparcia jej na podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c., gdy ich uzasadnienie polegać będzie na wytknięciu błędu w ustaleniach faktycznych lub ocenie dowodów.

M.P.

*

Przepis art. 45 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) przewiduje obowiązek uiszczenia opłaty stosunkowej od wniosku o wszczęcie egzekucji na polecenie sądu.

(uchwała z dnia 29 września 2005 r., III CZP 61/05, B. Czech, M. Bączyk, B. Mysza, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 118; BSN 2005, nr 9, s. 8; Wok. 2005, nr 12, s. 5; Prok.i Pr. 2006, nr 4, s. 56; MoP 2005, nr 20, s. 970; MoP 2006, nr 7, s. 373; MoP 2006, nr 4, s. 197)

Glosa

Krzysztofa Rudnickiego, OSP 2006, nr 9, poz. 105

Glosa ma charakter krytyczny. Autor rozróżnił dwa sposoby rozumienia terminu egzekucja: szeroki – obejmujący również wykonanie zabezpieczenia roszczenia, i ścisły – wyłącznie jako przymusowe zrealizowanie obowiązku zawartego w tytule wykonawczym. Podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że obecnie trafne jest jedynie rozumienie ścisłe tego pojęcia. Wskazał, że po zmianie kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. postępowanie zabezpieczające i postępowanie egzekucyjne stanowią dwie samodzielne części kodeksu, a postępowanie zabezpieczające oderwano od egzekucyjnego i zwiększona została jego ranga.

Glosator stwierdził następnie, że przy przyjęciu wąskiego rozumienia pojęcia egzekucja, konstrukcja art. 45 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji jest zupełnie nielogiczna i niepoprawna językowo. Przepis ten stanowi, że ust. 3 (uzależniający wszczęcie postępowania o dokonanie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego od uiszczenia przez wierzyciela określonej opłaty stosunkowej) stosuje się także do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, nie wyłączając egzekucji prowadzonej na polecenie sądu lub prokuratora. Zdaniem autora, spod zakresu zastosowania art. 45 ust. 3 ustawy nie da się wyłączyć egzekucji, gdyż egzekucja nie mieści się i nie mieściła się wcześniej w zakresie zabezpieczenia.

Zdaniem komentatora, Sąd Najwyższy nietrafnie przyjął, że użycie w art. 45 ust. 4 ustawy określenia „egzekucja” nie stanowi oczywistej niezręczności legislacyjnej, według niego bowiem, użycie tego pojęcia jest poważnym uchybieniem legislacyjnym. Dla poparcia tej tezy autor przedstawił przebieg procesu legislacyjnego nowelizacji z dnia 24 września 2004 r., którą nadano nowe, obecne brzmienie przepisowi art. 45 ust. 4 ustawy. Wskazał, że w ustawie uchwalonej przez Sejm

nadano mu następującą treść: „przepis ust. 1 i 3 stosuje się także do egzekucji należności Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, nie wyłączając egzekucji prowadzonej na polecenie sądu lub prokuratora”. Następnie jednak przyjęto poprawkę Senatu, określającą aktualne brzmienie.

Według autora, ustawodawca rozróżnił tym samym postępowanie egzekucyjne od zabezpieczającego w ten sposób, że w odniesieniu do postępowania egzekucyjnego odstąpił od obciążania wierzyciela częścią opłaty stosunkowej pobieraną przy wszczęciu postępowania. Dodał, że pozostawienie drugiej części zdania składającego się na art. 45 ust. 4 ustawy stanowi ewidentny błąd legislacyjny.

W dalszej części opracowania autor podniósł, że polecenie dokonania zabezpieczenia skierowane przez sąd lub prokuratora nie zawsze dotyczyć będzie roszczeń przypadających Skarbowi Państwa. Także w tym wypadku nie jest możliwe wyłączenie spod zakresu zastosowania przepisu stanu faktycznego, który temu zakresowi w ogóle nie podlega.

Glosator nie zaaprobował również argumentacji Sądu Najwyższego odwołującej się do art. 59 ust. 3 ustawy. Wskazał, że przepis ten nie został objęty nowelizacją z dnia 24 września 2004 r. Jego zdaniem, nieznowelizowanie jednego przepisu nie może przesądzać o kierunku wykładni innego przepisu objętego szeroko zakrojoną nowelizacją.

W konkluzji autor zajął stanowisko, że art. 45 ust. 4 ustawy nie przewiduje – w razie skierowania przez sąd lub prokuratora polecenia wszczęcia postępowania egzekucyjnego – obowiązku uiszczenia przez sąd lub prokuratora części opłaty egzekucyjnej.

M.P.

*

Po zwolnieniu adwokata przez radę adwokacką z obowiązku zastępowania strony (art. 119 § 2 k.p.c.) adwokat zobowiązany jest działać za stronę przez dwa tygodnie od dnia zawiadomienia o zwolnieniu. Może zwolnić się z tego obowiązku wcześniej, jeżeli przekaze wyznaczonemu następcy niezbędne informacje i materiały dotyczące sprawy.

(postanowienie z dnia 11 października 2005 r., V CK 209/05, L. Walentynowicz,

T. Bielska-Sobkowicz, B. Czech, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 130; BSN 2005, nr 12, s. 9)

Uwagi

Michała Karwowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 19

Po omówieniu motywów analizowanego orzeczenia autor podniósł, że art. 94 § 1 k.p.c. pełni funkcję gwarancyjną nie tylko wobec sądu i pozostałych stron, ale też byłego mocodawcy. Podniósł jednak, że zaniechania osoby, która nie jest już pełnomocnikiem, a jedynie ma ustawowy obowiązek „działania za stronę”, mogą rodzić negatywne skutki dla strony, tak jak zaniechania pełnomocnika. Komentator wskazał, że omawiane orzeczenie powinno skłaniać adwokatów ustanowionych z urzędu do szczególnej skrupulatności zawodowej po zwolnieniu z funkcji pełnomocnika z urzędu (wypowiedzenia pełnomocnictwa). Dodał, że były pełnomocnik powinien zapewnić nowemu pełnomocnikowi dostęp do wszystkich materiałów i informacji, jakie konieczne są dla niezwłocznego objęcia sprawy i należytej reprezentacji klienta najwcześniej, jak to jest możliwe.

M.P.

*

Adwokat będący pełnomocnikiem procesowym w postępowaniu cywilnym może udzielić dalszego pełnomocnictwa radcy prawnemu.

(uchwała z dnia 14 października 2005 r., III CZP 70/05, A. Górski, J. Frąckowiak, H. Pietrzkowski, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 120; BSN 2005, 10, s. 7; Wok. 2005, nr 11, s. 10; MoP 2005, nr 21, s. 1026; MoP 2006, nr 8, s. 431; Prok.i Pr. 2006, nr 4, s. 57)

Uwagi

Olgi Szejnert, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 17

Autorka po omówieniu uzasadnienia uchwały podkreśliła jej istotne znaczenie praktyczne. Przypomniała również treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 marca

2006 r., II PZP 12/05 (OSNP 2006, nr 13-14, poz. 199), w myśl której udzielenie przez adwokata pełnomocnictwa substytucyjnego aplikantowi radcowskiemu jest niedopuszczalne. Wskazała następnie na niezrozumiałość – jej zdaniem – niesymetryczność ustaw korporacyjnych.

Komentowaną uchwałę omówili także: Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 251) oraz K. Weitz w opracowaniu „Radca prawny substytutem adwokata w postępowaniu cywilnym” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 233).

M.P.

*

Nie spełnia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. powołanie się przez skarżącego na jakiegokolwiek okoliczności, które w jego ocenie uzasadniają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu.

teza oficjalna

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.) powinno nawiązywać do przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/05, I. Koper, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 135; BSN 2005, nr 12, s. 9)

Uwagi

Anny Gołębiowskiej, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 16

Autorka omówiła uzasadnienie komentowanego orzeczenia, wyrażając aprobatę dla stanowiska Sądu Najwyższego. Podkreśliła, że podczas przedsądu Sąd Najwyższy nie dokonuje we własnym zakresie interpretacji uzasadnienia skargi kasacyjnej pod kątem ustalenia, czy i jakie okoliczności uzasadniają przyjęcia

skargi do rozpoznania miał na myśli skarżący. Stwierdziła, że każdy z elementów skargi kasacyjnej wymienionych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., w tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej i jego uzasadnienie, powinien być redakcyjnie wyodrębniony. Dodała, że powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter naruszeń dokonanych przez sąd drugiej instancji.

M.P.

*

1. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ k.p.c.) przysługuje od orzeczeń, które stały się prawomocne od 1 września 2004 r.

2. Spadkobierca strony, która zmarła po uprawomocnieniu się wyroku wydanego w jej sprawie, jest legitymowany do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 października 2005 r., III BZP 1/05, W. Sanetra, T. Flemming-Kulesza, J. Iwulski, A. Górski, J. Kwaśniewski, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC 2006, nr 5, poz. 78; OSNP 2006, nr 9-10, poz. 140; BSN 2005, nr 10, s. 25; R.Pr. 2006, nr 3, s. 111 i 113)

Uwagi

Agnieszki Winnickiej-Mackenthun, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 14

Po streszczeniu motywów uchwały autorka stwierdziła, że zajęte przez Sąd Najwyższy stanowisko jest logiczne i znajduje uzasadnienie w wykładni systemowej. Podniosła również, że jeżeli orzeczenie stało się prawomocne w dniu 1 września 2004 r., to prawo wystąpienia ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia przysługuje najpóźniej do dnia 1 września 2006 r. Jeżeli natomiast orzeczenie uprawomocniło się przed dniem 1 września 2004 r., poszkodowany nie będzie miał możliwości wniesienia skargi. Do jego roszczeń odszkodowawczych nie będzie miał też zastosowania art. 417¹ § 2 k.c., lecz przepisy kodeksu cywilnego obowiązujące przed dniem 1 września 2004 r.

Autorka zaaprobowała także drugą część uchwały.

Uchwałę omówiła T. Flemming-Kulesza w opracowaniu „Dwie wypowiedzi Sądu Najwyższego na temat skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia” (Pal. 2006, nr 1-2, s. 224).

M.P.

*

Strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, polegającego na wydaniu postanowienia, które może być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie w toku posiedzenia, a w razie nieobecności – na najbliższym posiedzeniu, chyba że niezgłoszenie zastrzeżenia nastąpiło bez jej winy (art. 162 k.p.c.).

(uchwała z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, J. Gudowski, G. Bieniek, A. Marszałek, BSN 2005, nr 10, s. 8; Wok. 2005, nr 12, s. 6; Wok. 2006, nr 3, s. 1; OSP 2006, nr 7-8, poz. 86; MoP 2006, nr 8, s. 429)

Uwagi

Andrzeja Tomaszka, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 11

Po omówieniu uzasadnienia uchwały autor – aprobus uchwałę – wskazał, że strona powinna we własnym interesie zwracać uwagę sądu na wszelkie uchybienia przepisom postępowania, wnosząc jeszcze w toku posiedzenia o wpisanie zastrzeżenia do protokołu w jak najszerszym zakresie. Jego zdaniem, zastrzeżenia składać można wobec postanowień niezaskarżalnych zażaleniem i niewiążących sądu, a także zarządzeń oraz wszelkich czynności sądu o takim charakterze. Komentator podniósł również, że w przypadku oddalenia wniosku dowodowego, strona, która chce potem uczynić z tego zarzut apelacyjny, powinna jeszcze w toku posiedzenia żądać wpisania do protokołu swojego zastrzeżenia w tym zakresie.

Aprobusującą głosę do komentowanej uchwały napisał także P. Rylski (OSP 2006, nr 7-8, poz. 86). Omówił ją również Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 252). Wiele uwag poświęcił jej K. Weitz w opracowaniu „O

znaczeniu zastrzeżeń stron zgłaszanych do protokołu rozprawy na podstawie art. 162 k.p.c.” (Pal. 2006, nr 1-2, s. 217).

M.P.

*

Przewidziany w art. 479⁹ § 1 zd. drugie k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego wniesionego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym nie dotyczy wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.).

(uchwała z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05, J. Gudowski, G. Bieniek, A. Marszałek, OSNC 2006, nr 3, poz. 50; BSN 2005, nr 10, s. 9; Wok. 2005, nr 12, s. 7; MoP 2006, nr 12, s. 651; IC 2005, nr 11, s. 9; R.Pr. 2005, nr 6, s. 108; NPN 2005, nr 4, s. 67; R.Pr. 2006, nr 2, s. 121)

Uwagi

Olgi Szejnert, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 12

Po przedstawieniu motywów uchwały autorka stwierdziła, że jedną z najistotniejszych zasad postępowania gospodarczego jest zasada, w myśl której profesjonalny pełnomocnik ma obowiązek doręczenia sądowi dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym. Nie jest istotne, czy druga strona reprezentowana jest również przez profesjonalnego pełnomocnika, czy występuje w procesie sama. Autorka zaaprobowała następnie stanowisko Sądu Najwyższego, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku nie ma charakteru pisma procesowego, którego odpis powinien być doręczany drugiej stronie.

Uchwałę omówił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 252). Zaaprobował ją także K. Weitz w opracowaniu „Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku w sprawie gospodarczej” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 233).

M.P.

*

W postępowaniu upominawczym referendarz sądowy nie jest uprawniony do rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 108/05, A. Górski, H. Pietrkowski, A. Marszałek, BSN 2005, nr 12, s. 4; IC 2006, nr 1, s. 4; Rej. 2006, nr 1, s. 166; NPN 2006, nr 1, s. 65)

Uwagi

Michała Karwowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 9

Po omówieniu motywów uchwały autor przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego, że stwierdzenie przez sąd, który ma wydać nakaz zapłaty, braku oczywistej bezzasadności roszczenia bądź wątpliwości w zakresie przytoczonych okoliczności nie jest równoznaczne z merytorycznym orzekaniem o roszczeniu. Komentator wyjaśnił, że roszczenie jest oczywiście bezzasadne, jeżeli z treści pozwu wynika wyraźnie, że powodowi nie przysługuje prawo żądania od pozwanego określonego świadczenia na podstawie przytoczonych okoliczności faktycznych. Przesłanka braku wątpliwości odnoszona jest do opisanego w pozwie stanu faktycznego, nie zaś tego, który wynika z dokumentów załączonych do pozwu. Komentator uznał następnie, że odmienny charakter ma rozstrzygnięcie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia. Wymaga ono bowiem dokonania oceny i analizy środków przedstawionych jako okoliczności służące uprawdopodobnieniu roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Autor wskazał także na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na treść pozwu w postępowaniu upominawczym. Okoliczności w nim przytoczone powinny wskazywać na zasadność roszczenia w sposób spójny, precyzyjny i kompletny, niebudzący wątpliwości. Niewystarczające, zdaniem komentatora, może okazać się, że okoliczności (daty, miejsca, warunki umowy) wynikają wprost z załączonych do pozwu dokumentów. W przypadku natomiast wniosku o udzielenie zabezpieczenia sąd ocenia uprawdopodobnienie przesłanek zabezpieczenia w oparciu o całość załączonego materiału. Autor zaznaczył jednak, że nie powinno to prowadzić do ograniczenia stosownej argumentacji w samym wniosku.

Uchwałę uwzględnił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 1-2, s. 232)

M.P.

*

Komornikowi, który umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 825 pkt. 1 k.p.c. wszczęte pod rządem przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.), w jej pierwotnym brzmieniu, nie przysługuje uprawnienie do ściągnięcia od dłużnika pozostałej części opłaty, przewidzianej w art. 59 ust. 1 tej ustawy, jeżeli nie wyegzekwował żadnej kwoty.

(uchwała z dnia 16 grudnia 2005 r., III CZP 115/05, J. Frąckowiak, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, BSN 2005, nr 12, s. 6; MoP 2006, nr 2, s. 58)

Uwagi

Rafała Roszkowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 4

Komentowana uchwała Sądu Najwyższego ma – zdaniem glosatora – doniosłe znaczenie i zasługuje na aprobatę. Dotyczy przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w ich pierwotnym brzmieniu, a więc stanu prawnego, który był już wcześniej przedmiotem orzeczeń, w których Sąd Najwyższy prezentował odmienne niż wyrażone w tezie poglądy. Autor uznał za trafną krytyczną analizę przyjęcia w tych orzeczeniach, że opłata stosunkowa pobierana przez komornika ma cechy daniny publicznoprawnej i jako taka należna jest niezależnie od efektywnej pracy komornika. Trafnie – zdaniem autora – Sąd Najwyższy wskazał na brzmienie art. 61 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, stanowiącego, że opłata egzekucyjna pobierana przez komornika jest wynagrodzeniem prowizyjnym. Glosator wskazał również, że zmiany dokonane w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji uchylające ten przepis i wprowadzające do treści przepisów rozwiązania normatywne stanowiące podstawę do pobrania przez komornika opłaty nawet w przypadku umorzenia postępowania, zostały po krytyce ze strony Sądu Najwyższego, usunięte z porządku prawnego.

Uchwałę dostrzegł Z. Strus, uwzględniając ją w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 1-2, s. 232).

R.N.

*

W sytuacji, gdy stroną postępowania są wspólnicy spółki cywilnej, która następnie uległa przekształceniom, niedopuszczalne jest podejmowanie czynności procesowych przez spółkę z o.o., którą utworzyli ci wspólnicy. Stroną postępowania bowiem niezmiennie, pomimo przekształceń, pozostali byli wspólnicy spółki cywilnej, a nie nowo utworzony przez nich podmiot.

(wyrok z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 312/05, J. Frackowiak, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, MoP 2006, nr 2, s. 61)

Uwagi

Agnieszki Winnickiej-Mackenthun, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 3

Uwagi mają charakter aprobujący. W komentowanym wyroku Sąd Najwyższy uznał, że w stosunku do pozwanych jako osób fizycznych, wspólników spółki cywilnej, nie zachodzi ogólne następstwo spółki z o.o. utworzonej przez te osoby, które mogłyby spowodować skuteczne wstąpienie tej spółki w miejsce dotychczasowych pozwanych.

Autorka stwierdziła, że w omawianym stanie faktycznym nie jest pewne, jakich przekształceń dokonali wspólnicy spółki cywilnej. Gdyby uznać, że pozwani działali jako wspólnicy spółki cywilnej, a przekształceniom nie uległa ta spółka cywilna, lecz odrębna spółka jawna, której wspólnikami były te same osoby, wówczas nie ulega żadnym wątpliwościom, że pozwanymi nadal są pozwani jako wspólnicy spółki cywilnej. Gdyby natomiast pozwanym od początku była spółka jawna i nakaz zapłaty został wydany przeciwko spółce jawnej, wówczas sprzeciw od nakazu zapłaty mogłaby skutecznie wnieść spółka z o.o. powstała z przekształcenia spółki jawnej.

Jednakże wspomniana spółka cywilna nie była stroną w procesie, dlatego ani spółka jawna, jako spółka przekształcona, ani następnie spółka z o.o., która powstała z przekształcenia tej spółki jawnej, tą stroną być nie mogła, mimo brzmienia art. 553 k.s.h. Komentatorka stwierdziła zatem, że trafnie orzekł Sąd Najwyższy wskazując, iż sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego przeciwko osobom fizycznym jako wspólnikom spółki cywilnej powinny wnieść pozwane osoby fizyczne, niezależnie od tego, jakim przekształceniom uległa w czasie trwania postępowania spółka cywilna.

M.M.

Komornikowi nie przysługuje uprawnienie do pobrania opłaty przewidzianej w art. 49 zdanie pierwsze ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) w brzmieniu sprzed 13 listopada 2004 r., jeżeli postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte przed wejściem w życie ustawy z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 236, poz. 2356) i umorzone na podstawie art. 823 k.p.c. bez wyegzekwowania żadnej kwoty.

(uchwała z dnia 16 grudnia 2005 r., III CZP 116/05, J. Frąckowiak, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, BSN 2006, nr 1, s. 8; MoP 2006, nr 2, s. 58)

Uwagi

Rafała Roszkowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 18, wkładka, s. 7

Autor zaaprobował tezę postawioną w omawianej uchwale. Zgodził się ze stwierdzeniem Sądu Najwyższego, że przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) wprowadziły zasadę powiązania opłat należnych komornikowi z efektywnością jego pracy. Trafnie, według komentatora, Sąd Najwyższy zaprezentował argumentację odmienną od swojego wcześniejszego stanowiska wyrażonego w uchwale z dnia 18 lipca 2000 r., III CZP 23/00 (OSP 2002, nr 3, poz. 36). W uchwale tej został przyjęty pogląd, że opłaty egzekucyjne pobierane przez komornika mają publicznoprawny charakter i że należne są komornikowi niezależnie od efektów jego pracy, także w przypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela.

Komentator dostrzegł również kłopotliwość interpretacyjną wynikającą z faktu, że z jednej strony Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 17 maja 2005 r., P 6/04, stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 49 zdanie drugie i trzecie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu obowiązującym przed jej nowelizacją dokonaną na podstawie ustawy z dnia 24 września 2004 r., z drugiej zaś strony, uchylone przez Trybunał Konstytucyjny przepisy w zakresie, w jakim obowiązywały przed nowelizacją z 2004 r. zostały przez ustawodawcę powielone.

Według autora, omawiana uchwała Sądu Najwyższego w połączeniu z wyrokami Trybunału Konstytucyjnego daje podstawę do twierdzenia, że niezależnie od zmian legislacyjnych dokonywanych przez ustawodawcę po 2001 r., tj. po wprowadzeniu zasady wiążącej możliwość pobierania przez komornika opłaty egzekucyjnej z efektywnością pracy komornika, nie ma podstaw do żądania przez komornika opłaty egzekucyjnej w przypadku umorzenia postępowania.

M.M.

WAŻNE ORZECZENIE

Zamknięcie dostępu do instancji odwoławczej, będące naruszeniem uprawnień chronionych przepisami konstytucyjnymi (art. 78 Konstytucji), może stanowić podstawę skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 4 lipca 2006 r., V CNP 86/06, L. Walentynowicz, M. Grzelka, T. Bielska-Sobkowicz, nie publ.)

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2005 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu odrzucił apelację pozwaney D., spółki z o.o., wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 23 lutego 2005 r., uwzględniającego powództwo.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że przewidziany w art. 479⁹ § 1 k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego dowodu doręczenia stronie przeciwnej odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym dotyczy również wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Mimo niespełnienia tego wymagania, nie doszło do zwrotu wniosku strony pozwanej o sporządzenie uzasadnienia wyroku, w związku z czym doręczenie uzasadnionego orzeczenia stronie wnioskującej było – zdaniem Sądu – nieprawidłowe i nie wywołało skutków doręczenia. W konsekwencji spóźnione było wniesienie apelacji przez pozwaną (art. 369 § 2 k.p.c.), uzasadniające odrzucenie tego środka odwoławczego (art. 373 k.p.c.).

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 sierpnia 2005 r. stało się prawomocne w chwili jego wydania (art. 394¹ § 2 k.p.c.).

Strona pozwana wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia (art. 424¹ § 1 k.p.c.), powołując się na naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 479⁹ § 1, 130 § 2 zdanie drugie, art. 369 § 1 i art. 373 k.p.c., przez zastosowanie nieistniejących rygorów procesowych i bezzasadne odrzucenie apelacji wniesionej w ustawowym terminie (art. 369 § 1 k.p.c.).

Skarżąca wskazała na niemożność wzruszenia kwestionowanego orzeczenia w drodze środków prawnych oraz powołała się na poniesienie szkody wywołanej wydaniem tego orzeczenia w wysokości 4 630 zł., obejmującej opłacony wpis od apelacji (2 830 zł) oraz zasądzone na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego (1 800 zł), uregulowane przez stronę pozwaną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 479⁹ § 1 k.p.c., po nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804), wprowadził w sprawach gospodarczych rygor zwrotu *a limine* w odniesieniu do pism procesowych niedoręczonych przez profesjonalnego pełnomocnika stronie przeciwnej. Wyjaśniając wątpliwości ujawnione w praktyce sądowej na tle interpretacji tego przepisu, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05 (OSNC 2006, z. 3, poz. 50) wyraził pogląd, że przewidziany w art. 479¹ § 1 zdanie drugie k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego wniesionego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym nie dotyczy wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy podkreślił, że nie można wszystkich pism procesowych traktować w sposób jednolity, jak też nie jest możliwe wyczerpujące unormowanie dotyczące ich funkcjonowania w procesie, dlatego istotnego znaczenia nabiera praktyka sądowa, a także racjonalna, pragmatyczna wykładnia przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.) jest pismem procesowym (art. 125 § 1 k.p.c.), ale nie wszystkie pisma procesowe podlegają doręczeniu stronie przeciwnej – z mocy przepisu szczególnego albo w wyniku racjonalnej interpretacji art. 128 k.p.c. Przepis ten nie uzasadnia bowiem potrzeby doręczenia stronie przeciwnej odpisów pism procesowych, jeżeli są wnoszone wyłącznie w interesie wnoszącego. Do takich pism należy wniosek o uzasadnienie wyroku. Sąd Najwyższy odwołał się też do argumentów historycznych oraz do utrwalonej, wieloletniej praktyki sądowej, stanowiącej samoistną wartość procesową.

W świetle tego poglądu, który podziela Sąd Najwyższy w składzie orzekającym, strona pozwana nie była obarczona obowiązkiem doręczenia powodowi odpisu wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego. Odmienny pogląd Sądu Apelacyjnego nie oznacza wszakże, że kwestionowane postanowienie z tej przyczyny

jest niezgodne z prawem (art. 424¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 417 § 1 k.c. i art. 417¹ § 2 k.c.), należy bowiem podzielić wypowiedziany w doktrynie pogląd, że niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa (art. 424¹ k.p.c. w związku z art. 417 § 1 k.c. i art. 417¹ § 2 k.c.) musi polegać na oczywistej i rażącej obrazie prawa. Nie jest nią natomiast wybór jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, w szczególności, gdy są to przepisy nowe, niejasne, nieskonfrontowane z realiami i potrzebami życia społecznego (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2006 r., V CNP 68/05, nie publ.).

Oczywistą obrazą przepisów prawa procesowego było natomiast odrzucenie apelacji strony pozwanej w sytuacji, w której nie doszło do zwrotu wniosku o uzasadnienie wyroku pierwszoinstancyjnego. Sąd Apelacyjny bezzasadnie przyjął, że zwrot pisma procesowego w sytuacji opisanej w art. 479⁹ § 1 zdanie drugie k.p.c. następuje z mocy prawa, podczas gdy tylko pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z jego wniesieniem do sądu (art. 130 § 2 k.p.c.). Przewidziany w art. 479⁹ § 1 k.p.c. rygor zwrotu zwalniał przewodniczącego sądu tylko od obowiązku wezwania o uzupełnienie braku pisma procesowego, nie zwalniał natomiast od zarządzenia jego zwrotu.

Powyższa konstatacja nie jest jednak wystarczającą przesłanką uwzględnienia skargi, która powinna spełniać także inne wymagania. W rozpoznawanej sprawie istotne jest to, że kwestionowane postanowienie zamknęło stronie pozwanej tylko możliwość kontroli instancyjnej (apelacyjnej) wyroku Sądu pierwszej instancji. W konsekwencji istnieje wyrok Sądu Okręgowego z dnia 23 lutego 2005 r., korzystający z waloru prawomocności i powagi rzeczy osądzonej (art. 365 i 366 k.p.c.). Nie został on zakwestionowany również w tej skardze, zatem nie może podlegać jakiegokolwiek weryfikacji w sprawie skargowej. Jego istnienie oznacza, że przegrywająca merytorycznie spór strona pozwana obowiązana jest ponieść na rzecz strony przeciwnej koszty procesu (art. 98 k.p.c.). Ta konstatacja ma zasadnicze znaczenie, ponieważ przedstawioną w skardze szkodą są koszty postępowania (poniesiona przez skarżącego opłata apelacyjna oraz zasądzone na rzecz przeciwnika koszty zastępstwa prawnego).

Opłata apelacyjna nie może stanowić szkody w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. już z tej przyczyny, że została wydatkowana przed wydaniem postanowienia

odrzucającego apelację. Ten wydatek nie nastąpił więc „przez wydanie” kwestionowanego orzeczenia.

Zasądzone przez Sąd Apelacyjny koszty zastępstwa prawnego oznaczają wydatek obciążający stronę pozwaną, ale wydatek akcesoryjny, uzależniony od wyniku sporu (art. 98 k.p.c.). Merytoryczny wynik procesu, uwidoczniiony w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego, jest jednak dla strony skarżącej w całości niekorzystny. W sferze orzekania o kosztach procesu obowiązują dwie podstawowe zasady: unifikacji oraz odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 i 108 § 1 k.p.c.), nakazujące orzeczenie o nich w sposób całościowy, uzależniony od rezultatu procesu (unormowanie z art. 101 i 103 k.p.c. ma charakter wyjątkowy, nie dotyczący rozpoznawanej skargi).

Uznaniu wydatkowanych przez stronę skarżącą kosztów procesu za szkodę (art. 424¹ § 1 k.p.c.) sprzeciwiają się też materialnoprawne przepisy odszkodowawcze, dotyczące związku przyczynowego między zdarzeniem sprawczym a poniesionym uszczerbkiem majątkowym (art. 361 k.c.). W granicach tego związku należy ocenić stan rzeczy, który by istniał przy niewydaniu przez Sąd Apelacyjny postanowienia odrzucającego apelację. Nastąpiłaby wówczas merytoryczna ocena wniesionej apelacji, decydująca również o orzeczeniu w przedmiocie kosztów procesu całego postępowania sądowego. Tak więc weryfikacja prawidłowości orzeczenia o wszystkich kosztach procesu mogłaby być dokonana wyłącznie w wyroku odwoławczym Sądu II instancji.

Strona skarżąca – w następstwie procesowego ukształtowania swojej skargi – została pozbawiona możliwości dowodzenia, że wynik postępowania odwoławczego byłby dla niej korzystny. Również Sąd Najwyższy nie ma kognicji do zastępowania sądu drugiej instancji i rozstrzygania, jakiej treści orzeczenie odwoławcze powinno zapaść w następstwie nieodrzczenia apelacji (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CNP 79/05, nie publ.).

Zaskarżając jedynie postanowienie o odrzuceniu apelacji strona skarżąca nie uprawdopodobniła, gdyż nie mogła uprawdopodobnić, powstania szkody w wyniku poniesienia wskazanych kosztów procesu (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.), dlatego należało skargę odrzucić (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Podłożem powyższej skargi było bezzasadne uniemożliwienie kontroli instancyjnej (apelacyjnej) wyroku sądu pierwszej instancji. Weryfikacja

odszkodowawcza tego wyroku w drodze skargi przewidzianej w art. 424¹ k.p.c. jest jednak możliwa, należy bowiem uznać, że niezgodne z prawem zamknięcie drogi do instancji odwoławczej, będące naruszeniem uprawnień chronionych przepisami konstytucyjnymi (art. 78 Konstytucji), uprawnia stronę do złożenia skargi od prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c.). Przesłanki bezprawności orzeczenia formalnego uniemożliwiającego kontrolę apelacyjną orzeczenia pierwszoinstancyjnego podlegają ocenie przy rozpoznaniu skargi, na równi z innymi przesłankami przewidzianymi w tym przepisie.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2006, NR 11

Artykuł 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) stanowi – w związku z art. 56 k.c. – podstawę roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kasy chorych (Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten, mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych, nie mógł tych kosztów pokryć w całości lub w części.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 130/05, T. Ereciński, J. Frąckowiak, A. Górski, J. Gudowski, K. Pietrzykowski, K. Zawada, T. Żyznowski, OSNC 2006, nr 11, poz. 177)

*

1. Droga sądowa jest dopuszczalna w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych o przekazanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych części składki na ubezpieczenie emerytalne do otwartego funduszu emerytalnego;

2. Ubezpieczony, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), uprawniony jest do wystąpienia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wydanie decyzji w tym przedmiocie.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 5 kwietnia 2006 r., III CZP 121/05, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, B. Gudowska, J. Kuźniar, Z. Myszka, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2006, nr 11, poz. 178)

*

Nierozdysponowanie nieruchomości ziemskiej, nabytej przez Skarb Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 pkt e dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (jedn. tekst: Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 ze zm.), na cele wskazane w art. 1 ust. 2 dekretu, nie stanowi wystarczającej przesłanki uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w dziale II spadkobiercy byłego właściciela tej nieruchomości w miejsce Skarbu Państwa.

(uchwała z dnia 6 grudnia 2005 r., III CZP 90/05, Z. Strus, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, OSNC 2006, nr 11, poz. 179)

*

Podstawą wpisu w księdze wieczystej hipoteki przymusowej może być tylko oryginał tytułu wykonawczego.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 101/05, A. Górski, H. Pietrzkowski, A. Marszałek, OSNC 2006, nr 11, poz. 180)

*

W postępowaniu upominawczym referendarz sądowy nie jest uprawniony do rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 108/05, A. Górski, H. Pietrzkowski, A. Marszałek, OSNC 2006, nr 11, poz. 181)

*

1. Niedołączenie do skargi na orzeczenie zespołu arbitrów dowodu przesłania jej przeciwnikowi, jest brakiem formalnym (art. 195 ust. 2 w związku z art. 196 ust. 1 i art. 197 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, Dz.U. Nr 19, poz. 177 ze zm.);

2. Rozstrzygnięcie sądu rozpoznającego skargę na wyrok zespołu arbitrów w przedmiocie kosztów postępowania zapada w formie postanowienia.

*(uchwała z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 109/05, A. Górski, H. Pietrkowski,
A. Marszałek, OSNC 2006, nr 11, poz. 182)*

*

Sprawy o uchylenie uchwał wspólnoty mieszkaniowej podjętych w trybie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.), których przedmiotem jest zmiana sposobu sprawowania zarządu nieruchomością wspólną, zatwierdzenie sprawozdania ze sprawowania zarządu nieruchomością wspólną oraz udzielenie absolutorium zarządcy, są sprawami o prawa majątkowe.

*(uchwała z dnia 9 grudnia 2005 r., III CZP 111/05, S. Dąbrowski, J. Frąckowiak,
I. Koper, OSNC 2006, nr 11, poz. 183)*

*

Zwrot kwoty równej bonifikacie w cenie sprzedaży udzielonej nabywcy nieruchomości, o którym mowa w art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.), może być zabezpieczony hipoteką kaucyjną.

*(uchwała z dnia 9 grudnia 2005 r., III CZP 112/05, S. Dąbrowski, J. Frąckowiak,
I. Koper, OSNC 2006, nr 11, poz. 184)*

*

Rozpoznanie wniosku o wyłączenie komornika należy do właściwości sądu.

*(uchwała z dnia 9 grudnia 2005 r., III CZP 113/05, S. Dąbrowski, J. Frąckowiak,
I. Koper, OSNC 2006, nr 11, poz. 185)*

*

Wymaganie nowości nie jest niezbędną cechą twórczości jako przejawu intelektualnej działalności człowieka. Utworem w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.) może być kompilacja wykorzystująca dane powszechnie dostępne pod warunkiem, że ich wybór, segregacja i sposób przedstawienia ma znamiona oryginalności.

(wyrok z dnia 25 stycznia 2006 r., I CK 281/05, T. Wiśniewski, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, OSNC 2006, nr 11, poz. 186)

*

Odpisem w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego, w tym odpisem orzeczenia w rozumieniu art. 140 k.p.c., jest dokument wiernie odzwierciedlający treść oryginału orzeczenia albo jego kopia. Dokument ten nie musi być uwierzytelniony lub poświadczony za zgodność.

(postanowienie z dnia 27 stycznia 2006 r., III CK 369/05, J. Gudowski, OSNC 2006, nr 11, poz. 187)

*

Artykuł 109 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.) ma zastosowanie także wówczas, gdy twórca należący lub reprezentowany przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zawarł umowę bezpośrednio z podmiotem korzystającym z utworu.

(wyrok z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 334/05, G. Bieniek, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górski, OSNC 2006, nr 11, poz. 188)

*

Wspólnik spółki jawnej – po przekształceniu jej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i wpisaniu do rejestru – nie może potrącić wierzytelności przysługującej spółce jawnej.

(wyrok z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 361/05, G. Bieniek, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górowski, OSNC 2006, nr 11, poz. 189)

*

Podstawą żądania oddalenia wniosku o wpis hipoteki do księgi wieczystej może być kserokopia dokumentu urzędowego (art. 308 § 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 7 lutego 2006 r., IV CK 361/05, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2006, nr 11, poz. 190)

*

Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę i orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z jego prekluzji.

(wyrok z dnia 22 lutego 2006 r., III CSK 128/05, J. Gudowski, G. Bieniek, J. Górowski, OSNC 2006, nr 11, poz. 191)

*

Władanie gospodarstwem rolnym w granicach prawa podmiotowego, którego treść określały przepisy dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz.U. Nr 49, poz. 279 ze zm.), jest mieniem w rozumieniu art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 43, poz. 149 ze zm.).

(wyrok z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 135/05, M. Grzelka, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, OSNC 2006, nr 11, poz. 192)

*

Okoliczność, że nieruchomości podlegałyby wywłaszczeniu, nie przerywa normalnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem bezprawnej decyzji o odmowie przyznania prawa własności czasowej gruntu (art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, Dz.U. Nr 50, poz. 279 ze zm.) a szkodą w postaci niezyskania prawa do gruntu i utraty własności budynków, jednakże ma wpływ na wysokość odszkodowania.

(wyrok z dnia 2 marca 2006 r., I CSK 90/05, G. Bieniek, M. Grzelka, Z. Kwaśniewski, OSNC 2006, nr 11, poz. 193)

Dane statystyczne – wrzesień 2006 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw									
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	9	1	7	-	1	-	2	1	3	3
2.	CSK	608	239	249	-	9	2	6	179	53	598
3.	CZP, w tym:	36	16	3	2	-	-	-	-	1	49
	- art. 390 k.p.c.	34	15	3	2	-	-	-	-	1	46
	- skład 7-miu	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	82	63	16	-	8	-	4	-	4	129
5.	CO, w tym	10	12	6	-	-	-	-	-	6	16
	- art. 401 k.p.c.	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
	- art. 45, 48 k.p.c.	10	9	6	-	-	-	-	-	6	13
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	74	46	54	-	-	-	-	13	41	66
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	819	377	335	2	18	2	12	193	108	861